Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 208. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 28-го ЖОВТНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 28, 1954. No. 208. VOL. LXI

ЦІНИ НА ХАРЧІ ВПАЛИ НА 1.3 ВІДСОТКА

ПРОМИСЛОВІ РОБІТНИКИ ЗАРОБЛЯЮТЬ ПО 70 ДОЛЯРІВ ТИЖНЕВО

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл повідомив, що кошти прожитку в місяці вересні цього року обнизилися на 0.3 відсотка в порівнянні з місяцем серпнем. Передбачають, що коли буде оголошений індекс цін за місяць жовтень — то і він викаже знижку цін консумційних товарів, бо впала ціна на каву, яка становить поважні видатки в кожній американській родині. В половині вересня індекс споживчих товарів становив 114.7, і був найнижчий від місяця квітня цього року. Харчі подешевшали на 1.3 відсотка, але збільшилися ціни мешкання. Ціна на каву обнизилася від серпня до вересня на 9.5 відсотка. Мічелл сказав, що в вересні кожна родина промислових робітників пересічно заробляла 70 долярів тижнево, а після заплачення податку і соціяльного забезпечення на чисто принесла додому 66.78 доляра тижнево. Такий високий заробіток був у ЗДА тільки під час воєнного 1944 року. За основу обраховувань беруть пересічні ціни на споживчі товари з 1947-1949 років, коли індекс виносив 100, тепер у вересні він становив 114.7. Вартість заробітку промислових робітників така велика, яка була в воєнному 1944 році. Крім цін на харчі обнизилися також і кошти транспорту, але піднеслися ціни на лікування, мешкання і опал. Секретар праці Мічелл говорив про знижку цін в цілій країні, але подібну знижку занотовано і в окремих містах. Кошти прожитку в Ню Йорку обнизилися в місяці вересні також на 0.3 відсотка в порівнянні з серпнем цього року, і тоді індекс в Ню Йорку становив 112.7. В Ню Йорку ціни на харчі пересічно обнизились на 1.1%. Городину продавали в цьому місті по цінах на 3.3% дешевших, а ціна на деякі харчі впала аж на 3.8%.

Якими засобами не допущено до інфляції в ЗДА?

Вашингтон. — Підсекретар скарбу В. Рендолф Бурджесс, промовляючи на Річній Конференції Господарського Розвитку, говорив про ті засоби, якими не допущено до знецінення доляра в цій країні. Підсекретар скарбу гостро критикував тих господарників, які твердили, що довша інфляція в ЗДА неминуча. Бурджесс навів слова англійського міністра скарбу Р. А. Батлера, який заявив: „Ми невимовно вдячні ЗДА, що вони не допустили до поважнішої знижки своєї економіки". Бурджесс казав, що інфляцію стримано при допомозі таких трьох засобів: зредукованого бюджету, Системи Федеральних Резерв, і контролі зросту державної заборгованости. Коли уряд президента Айзенгавера прийшов до влади, то державний дефіцит — тобто дефіцит в державному бюджеті, був запропонований на суму 9 і пів більйона долярів. Президент Айзенгавер зменшив державні видатки впродовж двох років свого урядування по 10 більйонів долярів, хоч за менше грошей розбудував оборону держави. Система Федеральних Резерв своїми потягненнями впливала на видачу позичок, регулюючи їх фінансовою політикою. Уряд Айзенгавера не допускає до збільшування державної заборгованости, і ці три засоби — зменшення бюджету, контроля позичкової системи та зменшення державної заборгованости — допомогли стримати інфляцію в ЗДА.

Вимагають оплати за переліт літаків

Сідергерст, Лонг Айленд, Н. Й. — Місто Сідергерст, Лонг Айленд, Н. Й., внесло скаргу до Окружного Суду ЗДА, в якій домагається заборонити літакам летіти на висоті до 1,000 стіп понад його територією, посилаючися на те, що повітря понад землею до 1,000 стіп є власністю того, кому належить земля. Суддя веде переслухання в цій справі, які протривають коло тижня. Адвокат, який вніс скаргу в імені цього міста, заявляє, що без окремої заплати літаки не мають права літати понад домами цього міста, яке нараховує 6,544 мешканці. Представник уряду і представники всіх летунських ліній, літаки яких мусять літати понад цим містом, твердять, що повітря є власністю федерального уряду, а не власників землі.

Замок в Шотляндії чекає на президента Айзенгавера

Вашингтон. — Президент Айзенгавер дістав повідомлення з Шотляндії, що його замок перебуває в доброму стані, що в ньому він може замешкати кожної хвилини. Повідомлення прислав ... ерл Ваймессу, голова Крайової Ради, яка опікується історичними пам'ятками. Айзенгавер дістав наприкінці другої світової війни цей замок в подарунок від Шотляндії за те, що так відзначився в боротьбі проти Гітлера.

В АМЕРИЦІ

● Бюлетень Крайового Товариства Продуцентів твердить, що ЗДА продукують майже половину всіх товарів у світі. І так: половину всієї світової електричної енергії і половину радіових апаратів, більше як половину телефонічних апаратів і сталі та 85 відсотків світової продукції автомобілів. Це можливе тільки тому, читаємо в цьому бюлетені, що в ЗДА людина має волю вибирати собі працю і засновувати підприємства.

● На засіданні кабінету Айзенгавера, яке передавали телевізійні й радіові станції, президент почав свою промову таким звершенням: „Пані Гоббі і панове!" Пані Гоббі — це єдина жінка, яка є членом кабінету Айзенгавера, займаючи пост секретаря здоров'я, виховання і добродійности.

● Командант 8-ої армії ЗДА в Кореї, генерал Джеймс А. Ван Фліт, заявив, що він не кандидує на жадне політичне становище. Його прихильники хотіли, щоб він кандидував на опорожнене місце губернатора Флориди Вотсона.

● Корабель „Квін Елизабет", яким їде до ЗДА королева-мати Елисавета, хоч належить до найбільших кораблів у світі (83,000 тонн), — спізнився на 11 годин в наслідок шторму, який знявся на Атлантику. Цей корабель мав приплисти до Ню Йорку о 4:45 годині ранку. Королеву вітали в Ню Йорку, а вона відчитала коротку промову.

● Департамент внутрішніх справ повідомляє, що Бюро копалень переорганізовано в той спосіб, щоб воно могло більше дбати про здоров'я і безпеку вуглекопів.

● 16 жидівських організацій в ЗДА протестують перед державним секретарем Доллесом проти того, що ЗДА озброюють арабські держави ще перед тим, як араби погодились на поладнання миру з Ізраїлем. Жиди домагаються, щоб і державу Ізраїлю втягнули до оборонної системи Середнього Сходу.

● Республіканський кандидат на губернатора стейту Флорида Дж. Том Вотсон нагло помер, і тепер республіканці мусять вибрати нового кандидата на його місце.

Совєти випробовують атомову бомбу

Вашингтон. — Голова Комісії Атомової Енергії адмірал Луїс Л. Стравс повідомив, що Совєти від половини вересня перевели серію проб атомової бомби, і що ці їхні випробування тривають далі. Стравс не подав, чи це були експльозії водневої чи атомової бомби, тільки сказав загально про проби ядрових бомб і додав, що в цій справі не буде дальших повідомлень збоку Комісії Атомової Енергії, хіба що сталося б щось надзвичайне в цій ділянці. Стравс подав до відома, що радіоактивний матеріял від совєтських проб впав аж на територію ЗДА, але в нешкідливій незначній кількості. Ще 17 вересня повідомила була совєтська пресова агенція, що відбулися пробні експльозії атомової зброї, а пізніше не подавала про це дальших відомостей, хоч ця серійна проба триває більше як місяць. Совєти тоді повідомляли, що їхні інженери роблять спроби з атомовою зброєю, щоб „розв'язати проблему оборони перед атомовою атакою". 23 вересня подали до відома японські науковці, що Совєти випробовують водневу бомбу на острові Врангеля, який лежить за Підбігуновим колом.

Вилсон критикує страхополохів

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон промовляючи на зборах Ради Світових Справ на тему „Мир при допомозі сили", гостро критикував усіх тих осіб, які страшать атомовою бомбою населення цієї країни. Вилсон сказав: „І населення цієї країни і народи інших держав не оцінюють належно тієї сили, яку мають ЗДА. Так багато говориться про зріст сили Совєтів і так мало про силу ЗДА, що існує небезпека, що жителі цієї країни дійдуть до стану перестрашености, а народи інших держав на обох півкулях зовсім втратять певність своєї безпеки". На запит, як ЗДА приготовляються зустріти небезпеку атомової бомби, Вилсон відповів такими словами: „Ми зробили великий крок вперед, коли вибрали великого американця, Двайта Д. Айзенгавера на президента ЗДА два роки тому". Вилсон заявив, що його промову треба вважати неполітичною. Він недавно зарікся виголошувати виборчі політичні промови, коли його порівняння безробітних до бездомних собак наробило було великого шуму в цілій країні.

Обидві партії передбачають перемогу і підсилюють виборчу кампанію

Вашингтон. — Голова Крайового Республіканського Комітету Лїонард В. Голл передбачає республіканську більшість в Палаті Репрезентантів від 15 до 25 конгресменів, а в Сенаті більшість принаймні двох сенаторів. Але Голова Крайового Демократичного Комітету Стіфен А. Мічелл більше оптимістичний і каже, що демократи матимуть „найбільшу від 1936 року" перемогу і здобудуть більшість і в Сенаті і в Палаті Репрезентантів. Провідники Республіканської Партії просять президента Айзенгавера виголосити цього тижня ще кілька виборчих промов. Президент не заявив публічно, чи погоджується на це, але вже говорять, що він говоритиме від Бостону до Мінneaполісу, Мінн., і далі на південь до Луїсвілу, Кентоки, відбуваючи свою подорож літаком. Віце-президент Ніксон каже, що демократи можуть виграти вибори тільки при допомозі комуністів, а демократичний сенатор Джан Дж. Спаркман нарікає, що республіканці хочуть виграти вибори при допомозі очорнювання всіх демократичних кандидатів. Секретар праці Джеймс П. Мічелл виголосить свою першу виборчу промову через телевізійну стацію CBS, в якій говорить про робітничі справи.

Антін Рудницький — диригент американської оркестри

„Ню Джерзі Курієр" та інші часописи подали вістку, що в Томс Ривер, Н. Дж., постала симфонічна оркестра з 50-ох членів, на музичного директора й диригента якої запрошено д-ра Антона Рудницького, що це запрошення прийняв. Перший з наміченої серії концертів цієї оркестри, яка прибрала назву "Shore Symphony", відбудеться в січні 1955.

В РОЗГАРІ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Обидві великі партії, Республіканська і Демократична, завершують свою інтенсивну кампанію в підготові до виборів, що мають відбутися в найближчий вівторок, дня 2-го листопада. Під час тієї кампанії приділюється відповідну увагу й виборцям поодиноких етнічних груп, у цьому теж українській. На фото бачимо деяких членів Українського Республіканського Комітету стейту Ню Йорк із республіканським кандидатом на губернатора стейту, сенатором Ірвінгом Айвсом, під час прийняття, що його влаштував відомий фільмовий магнат Скурас. Стоять від ліва: шеф стейтової кампанії, біля нього — голова Українського Відділу в Крайовому Комітеті Республіканської партії п. Д. Галичин, члени Українського Відділу Стейтового Комітету адвокатка Купчинська і п. Ю. Павчак, кандидат на губернатора сенатор Айвс, що стискає руку голові Українського Відділу Стейтового Комітету, адв. М. Пізнякові, між ними адв. Дячун, заступник голови Українського Відділу, а останній в ряді є п. Скурас, який влаштував прийняття. Існує теж стейтовий Український Відділ Демократичної партії, який піддержує кандидатуру на губернатора п. Аварела Гаррімана та який очолює адв. Степан Ярема.

Канцлер Аденауер у дорозі до ЗДА

Бонн. — Канцлер Конрад Аденауер відлетів до З'єдинених Держав, щоб перевести розмови з президентом Айзенгавером, державним секретарем Доллесом і іншими членами уряду про детайлі, зв'язані з признанням Західній Німеччині суверенности, озброєнням її і тіснішим пов'язанням з західніми державами політично, культурно й господарськи. Приїзд канцлера Аденауера був назначений на середу 27 жовтня, але погана погода може пересунути передбачений в розкладі летунської лінії час. Аденауер зупинився на кілька годин в Ісляндії, де вітав його тамошній прим'єр Оляфур Торс з членами свого уряду. Посадник міста Ню Йорку влаштує для Аденауера офіціяльне прийняття. Крім цього Аденауер промовлятиме з нагоди урочистого вручення йому почесного докторату Колюмбійського університету в Ню Йорку. Перед своїм виїздом з західньо-німецької столиці канцлер Аденауер упевнився на засіданні західньо-німецького уряду з участю керівників урядової коаліції, що західньо-німецький парлямент ратифікує всі Паризькі протоколи, включно з умовою з Францією про Зарщину. У Парижі проголошено проєкти тіснішої французько-німецької господарської співпраці, з підкресленням, що вже тепер торгівля Франції з Німеччиною стоїть на першому місці економіки Франції.

Мендес-Франс реорганізує уряд

Париж. — Прем'єр Мендес-Франс старається поширити базу свого уряду, щоб могти рахувати на певнішу й численнішу більшість у парляменті, де стоїть перед ним кампанія за ратифікацію Паризьких протоколів. Він запропонував вступити до свого уряду соціялістам, а також деяким іншим групам з правого крила. У французькому політичному світі панує тепер роздвоєння у погляді, коли треба розмовляти з Москвою на тему Німеччини й взагалі на тему „співіснування": тепер, приймаючи пропозицію Молотова, чи після ратифікування Паризьких протоколів. Впливовий щоденник „Ле Монд" уважає так само, як державний секретар Доллес і Іден, що чим сильніший Захід, тим більші шанси порозуміння з комуністами, які рахуються тільки з силою, і що тому ратифікація Паризьких протоколів може тільки допомогти в переговорах з большевиками. Комуністи ж погрожують, що ратифікація цих протоколів замкне дорогу до розмов з Москвою, бо це, мовляв, буде започаткування західньо-німецького зброєння, на яке Москва ніколи не погодиться.

Вишинський закликає до „взаємного довір'я"

Об'єднані Нації. — Андрей Вишинський виголосив у Політичній Комісії Об'єднаних Націй промову на 2 години й 40 хвилин, в зв'язку з дискусією над внеском про плятформу для дальших переговорів про зброєння — формально внесок Канади, що його „спонзорують" Англія, Франція і ЗДА і востаннє також СССР, — а фактично в усіх актуальних справах. Вишинський підкреслив, що СССР пішов на уступки Заходові, відмовившись від свого 8-річного становища, щоб спершу заборонити атомову й водневу зброю, а потім дебатувати над роззброєнням інших родів збройних сил. Проте Вишинський знову підтримав давнє совєтське домагання — зменшення всіх збройних сил усіх держав на той самий відсоток, чого не приймають держави Заходу, бо така засада згори затримала б теперішню збройну перевагу Совєтів. Вишинський повторив арґумент із останньої ноти Молотова, що неможливо успішно перевести роззброєння, якщо водночас держави Заходу озброюють Західню Німеччину. Він ствердив, що для успішного роззброєння треба, як передумови, „мінімуму взаємного довір'я".

Комуністичні держави намагаються здобути південно американські ринки

Ріо де Жанейро, Бразилія. — Комуністичні країни намагаються здобути торговельні ринки Південної Америки, зокрема з Бразилією ведуть торговельні переговори Чехословаччина, Мадярщина, Польща і Румунія. Західні держави не продають деяких родів машин поза залізну завісу, тому комуністи стараються купувати їх в країнах Латинської Америки. Хоч Мадярщина не має дипломатичних зв'язків із Бразилією, мадярська торговельна місія постійно перебуває в Бразилії, пропонуючи на продаж насіння, сирівці, телефонічні апарати, прецизійні інструменти, шпитальне влаштування, Рентґенові апарати, радіові станції, авта та фазанові яйця. Також і Польща утримує торговельну місію в Бразилії, пропонуючи влаштування до цукроварень, дестилярень, паперових фабрик, машинерію для обробки заліза і дерева, млинів та інше приладдя до фабрик.

Страшна катастрофа повені навістила Італію

Рим. — Стихійна катастрофа повені навістила південну Італію, в обширі коло 25 миль на південний схід від міста Неаполю. Повідомляють про 263 людські жертви, але докладної кількости осіб, які згинули в тій катастрофі, не можна означити, тому, що перервані всякі комунікаційні шляхи: повінь пошкодила не тільки телеграфічні й телефонічні проводи, але змела численні мости й залізничні рейки в багатьох місцях. На 5-ох залізничних шляхах припинено рух. Найбільш пошкодоване місто Салерно, але й інші міста, як Амальфі, Вістрі, Ночера Інферіоре й інші важко потерпіли від того нещастя. Погана погода панує в цілій Італії. На півночі в Льомбардії, дощ ллє від 24 годин і грозить повінню ріки По. Також в околиці Генуї, на італійській Рівієрі, безупинно падуть дощі. Італійський уряд змобілізував військові амбулянси, польові кухні й технічні частини для несення допомоги в навіщеній повінню околиці. Телефонічну сполуку між Римом і Неаполем відбудовано, але комунікація з Сицилією і Калябрією надалі перервана.

Гемінґвей — найпевніший кандидат на літературну нагороду Нобеля

В літературних колах говорять про те, що цього року найпевнішим кандидатом на літературну нагороду Нобеля є американський письменник Ернест Гемінґвей, який кандидує на це відзначення вже десять років, але досі жюрі не взяло його до уваги. Комітет для призначення нагород вже звузив число кандидатів на літературну нагороду до двох осіб: ісляндського письменника Галлдора К. Ляксnесса і Ернеста Гемінґвея. Справу признання літературної нагороди мають вирішити в четвер, 28 жовтня. Гемінґвей належить до тих американських письменників, які здобули собі славу не тільки в ЗДА, але й далеко поза їх межами.

ЧЕРЧИЛ ХОЧЕ ЗУСТРІЧІ З МАЛЕНКОВИМ, АЛЕ НЕ ТЕПЕР

АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД ВІДКИДАЄ ОСТАННЮ ПРОПОЗИЦІЮ МОЛОТОВА ВІДБУТИ КОНФЕРЕНЦІЮ У СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

Лондон. — Англійський прем'єр Вінстон Черчил заявив під час парляментарної дебати над звідомленням міністра Ідена про Паризьку конференцію, що він Черчил, надалі підтримує своє давніше бажання побачитись з Маленковим, сподіваючись осягнути через таку зустріч відпруження в міжнародній атмосфері. Проте він рішуче підкреслив, що будь-яка зустріч і нарада з совєтськими представниками недоцільна, поки будуть або ратифіковані протоколи Паризької конференції, або їх ратифікація буде запевнена ходом ратифікаційної процедури. Черчил не дав себе збити з того становища запитами й заявами речників опозиційної Партії Праці. Він відмовився подати точніше, як він комунікується з совєтським урядом у справі можливої майбутньої зустрічі з Маленковим і чи в цій справі ведуться вже офіційні розмови дипломатичним шляхом. Він ствердив теж, що справа уладження міжнародних конференцій належить до компетенцій уряду і перейшов до денного порядку над заввагою Еньюрина Бівена, що, мовляв, французький уряд уважає, що попередня Лондонська й остання Паризька конференції не стоять на перешкоді безпосереднім розмовам із Совєтами. Черчил рішуче заявив що „я не думаю, що настав вже час для конференції 4-ох великодержав". Часописні коментарі підкреслюють, як найбільш істотний зміст промови Черчила, — його неґативне становище до останньої ноти Молотова з пропозицією, щоб 3 західні великодержави знову стрінулись з СССР у справі об'єднання Німеччини і „колективної безпеки для Европи", — а не повторювану від весни минулого року ідею Черчила стрінутись з Маленковим, наче б від такої зустрічі залежала зміна совєтський цілей і совєтської політики, що є перманентною загрозою для всього вільного світу.

Ген. Ґрунтер не виключає переговорів з Москвою

Лондон. — Головнокомандувач збройних сил НАТО, генерал Альфред Ґрунтер, промовляючи на форумі Летунської Ліґи Британської Імперії, заявив, що військові сили НАТО становлять для політичних керівників найкращу базу для переговорів із Совєтами про „модус вівенді". Тому він уважає, що спершу треба побільшити ті сили німецькою участю в них, а щойно потім вдаватися в якінебудь розмови з Москвою. Водночас він рішуче заперечив, начебто є причина побоюватися, що відновлені німецькі дивізії можуть загрозити безпеці якогось сусіда Західньої Німеччини. Як довго існує теперішня організація НАТО з її командним і контрольним апаратом, так довго виключеною є будь-яка „приватна" війна між членами самого НАТО. — По цій самій лінії міркувань висловився і англійський міністер закордонних справ Іден у своєму звідомленні про Паризьку конференцію. Він є рішуче проти переговорів з Москвою перед ратифікацією Паризьких протоколів. Зокрема щодо останньої ноти Молотова, то англійський уряд — заявив Іден — не бачить в ній ніякої зміни давнього становища СССР, бо Молотов заявив тільки охочість дебатувати про вільні вибори в Німеччині й мир в Австрії, а західні великодержави поставили передумовою нової конференції згоду СССР на ці дві справи.

Італія хоче якнайскорше ратифікувати Паризькі протоколи

Рим. — Італійський уряд висловився за якнайскоршим ратифікуванням Паризьких протоколів, які м. ін. приймають Італію до пакту з Францією, Англією, Західньою Німеччиною і трьома державами „Бенелюксу", створюючи з тієї групи Західню Европейську Унію. Італійські політичні кола вважають, що тепер є добрі психологічні умови для затвердження цих пактів відповідними парляментами. Однак італійці, як і всі інші заторкнені держави, не хочуть приступати до ратифікаційної процедури, поки не зробить це Франція. Сам Мендес-Франс признав, що Франція морально зобов'язана надолужити час, втрачений спершу через зволікання з ратифікацією Европейської Оборонної Спільноти, а потім через відкинення її. Початок ратифікаційної процедури у Франції призначено на листопад, а закінчитись вона має найдалі в лютому 1955. Аденауер заповів, що він запропонує західньо-німецькому парляментові для ратифікації Паризькі протоколи негайно після свого повороту з Америки.

В СВІТІ

● Англійський наступник престолу князь Чарлз кінчає 6 років і королівська родина мусить вирішити: чи посилати його до загальної народної школи, де він вчитиметься разом із „простими" дітьми, чи почати його шкільну науку приватно, в замку. Батько, князь Единбурґу, вчився в публічній школі і хотів би й свого сина привчити до постійного „стику з народом". Була думка надати Чарлзові з його 6-им роком життя титул „князя Валії", але королева рішила, що він ще замалий, щоб витримати зв'язаний із такою справою церемоніял.

● Югославський губернатор зони „Б" в обширі Трієсту, яка тепер остаточно, на підставі порозуміння з Італією, входить у склад югославської держави, видав амнестію, на основі якої звільнено коло 70% засуджених із тієї зони. Амнестія ввійшла в життя напередодні офіційного проголошення включення зони „Б" до Югославії.

● До Ізраїлю знову збільшилась іміґрація. В серпні приїхало туди 1,700 осіб, у вересні — 2,000, а в жовтні — 2,200. Цей переселенський рух іде головно з північно-африканських країн, де панують напружені відносини, які сприяють арабському антисемітизмові.

● У Тегерані, столиці Ірану, військовий трибунал засудив на розстріл ще 5 старшин за участь в комуністичній змові. За останні два місяці видано 21 смертний присуд у розправах перед військовим трибуналом.

● Один із літаків, що шукали в гористій Південній Франції слідів загубленого від останньої неділі американського літака С—47, в якому був 21 вояк, побачив з висоти 9,000 стіп уламки цього літака. Це терен французьких Альп, коло 46 миль від Середземного моря. Вислано літаки, які скинуть на місце катастрофи парашутистів.

● В англійських портах панує хаос: у Менчестері ще 500 портових робітників приступили до страйку, зате 1,000 зголосились до праці. В Лондоні страйковий комітет виставив пікети, щоб не пускали страйколомів, яких є щораз більше, хоч на мітинґу більшість висловилась за страйком. Уряд рішив вжити 20,000 вояків для вивантажування харчів і інших предметів першої потреби, але чекає з виконанням цієї постанови на звідомлення від урядової тричленної комісії.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СЕЛСБЕРІ У СВІТЛІ КРИТИКИ

Не так давно „Ню Йорк Таймс" вмістив 14 статтей про Совєти, які написав Геррисон Е. Селсбері, вернувшись до Америки по п'ятилітньому побуті в СССР. „Коли найславніший у світі часопис містить на своїх передових сторінках серію з 14 статтей про найбільш у світі незбагненний предмет, Росію, то це — новина", пише „Ню Лідер". Щоб дати відповідь на статті Селсбері, що був у Москві п'ять років, „Ню Лідер" вибрав такого, що був при народинах російської революції й студіює відносини та життя в Росії уже 50 років. Це — Марк Вішняк, довголітній бувший співробітник журналу „Таймс".

Вішняк стверджує, що кореспонденції Селсбері, які він надсилав роками до „Ню Йорк Таймсу", були завжди жадібно читані, бо він був одним з тих кількох осіб, що були „очима та ушима вільного світу поза залізною заслоною". Але згодом ті його кореспонденції почали викликати здивування у тих, що добре знають совєтські відносини. Було забагато похвал! Але тепер „Ню Йорк Таймс" заявив, що це Селсбері має „перший раз нагоду писати без цензорських обмежень і страху". Знов сам Селсбері проголосив, що подає „дійсну правду".

Вішняк навів чимало помилок, які поробив Селсбері. Він їх справив, не прив'язуючи до цього особливої уваги, при чому ствердив, що більшість того, про що пише Селсбері, було вже описане давнішими кореспондентами, чи ким іншим. Проте признає, що дійсно нове є те, що Селсбері бачив власними очима. Зате інакше діло з його політичними висновками і тими завваженнями, з яких виходило б, що по смерті Сталіна зайшли якісь радикальні зміни в відношенні до селян та колективізації, чи що настав ліберальніший підхід до літератури. Що так не є, на це дає Вішняк докази. Та вже наскрізь помилковим вважає Вішняк ті завваги Селсбері, з яких виходить, що закордонна політика наступників Сталіна є „по суті" інша від політики Сталіна та Молотова, Громика і Вишинського, як Сталін був при житті". Це треба б розуміти в першу чергу так, що теперішня кремлівська влада не дає себе втягнути в ніяку війну. Вішняк твердить, що так само поступав і Сталін, і тому саме уклав договір з Гітлером, але це не було для нього ніякою перешкодою для бльокади Берліну чи висилки китайських „добровольців" до Кореї, так, як це не спиняло його наступників підписувати перемир'я в Кореї, а одночасно допомагати червоним в Індо-Китаї військово, а пізніше й дипломатично (через червоний Китай) у Женеві.

Не зважаючи на терор і на злиденне життя в Совєтах, яке — як стверджує сам Селсбері — далі існує, він все таки хоче подати про Кремль щось „нового". Звідси такі його вислови, як „нова ера", що ніби почалася, чи „новий вигляд", як у внутрішніх справах, так і закордонних, який ніби Кремль тепер уже засвоїв собі, ставши тим самим більш „гнучким" і „більш привабливим". Та найважливіше у Селсбері те, що він твердить, що „кремлівська хунта" дійсно щиро змагає до якогось порозуміння з З'єдиненими Державами. „Мирне співіснування з совєтською диктатурою є не тільки пожадане, але й здійсненне; це не тільки емпіричний факт, але морально-політичне домагання, свого роду програма акції" — такий є властивий висновок статтей Селсбері, пише Вішняк. Він цитує ще й Артура Шлезінгера з „Ню Йорк Посту", який написав таке: „Що можна б знайти у статтях Селсбері, це основну критику закордонної політики З'єдинених Держав. По суті аргументи Селсбері навівають думку, що ми поборюємо Росію Маленкова методами, яких вживали в боротьбі з Росією Сталіна... Помилка сучасної політики З'єдинених Держав полягає в тому, що вона є за силу, а не за переговори".

Вішняк нагадує ще, як ті переговори виглядали в минулому і до чого довели. Вислід був завжди однаковий: капітуляція перед Москвою. Змагання до „мирного співіснування" є в правдивім розумінні Москви тільки зиском на часі, або димовою заслоною для якоїсь нової акції.

Передаємо ці завваги Вішняка, бо ми теж відчували те саме, як читали статті Селсбері.

ЛЕҐІОНИ ЧИ АРМІЯ

Тема, сформульована в заголовку, тим актуальніша, що нинішня міжнародна ситуація не виключає, що проблема творення по цьому боці залізної завіси такої військової формації, яка по суті буде знову одною з форм українського леґіону, може (хоч не мусить) стати дуже реальною. На цю тему появилась була в еміґраційній пресі стаття В. Підгайного, передрукована нами в ч. 206 з 26 жовтня. Вона бере за приклад I Українську Дивізію, вважаючи, що саме Дивізія є показним доказом недоцільности творення українських леґіонів. Все ж, годиться звернути увагу на низку інших, пропущених у тій статті моментів, однаково у відношенні до самої I Української Дивізії, як ще більше у відношенні до концепції леґіонів.

Дивізія „Галичина" постала головно тому, що панівною серед українців — не тільки галичан — була думка „за всяку ціну, при всіх обставинах і від-кого — дістати зброю і творити військову формацію". Ця думка була така всезагальна і так глибоко вкорінена в нашу політичну думку, що виступати проти неї було наче національною єрессю. Щойно страшна жертва крови, яку принесла Дивізія під Бродами, поруч з фактом, що існування Дивізії не вплинуло в найменшій мірі на покращання долі українського народу, ані в тому, ані в пізнішому часі, — захитали догму про необхідність брати зброю від кожного і без огляду на час і умовини. Виявилося, що щонайменше — це дискусійна теза, а не догма, яка повинна зобов'язувати українську національну політику на весь час тривання боротьби за визволення. Поставлення під знак запиту цю донедавна непорушну нібидогму потвердило правду, що треба бути взагалі дуже обережним із проголошуванням національно-політичних догм. Бо політика не любить догм, як не любить нічого непорушного, ортодоксального й невідхильно - принципового. Тому вона мусить бути достосована до обставин. Через те дуже часто політика й тактика — це поняття тотожні.

Валити догму „за всяку ціну зброя" і ставити другу догму „тільки національна армія" — це повторювати давню помилку в іншому вигляді. Не можна принципово відмовлятись від концепції леґіонів при чужій армії, бо може настати такий час, такі обставини й такий партнер чи партнери, коли український національний леґіон поза межами окупованої ворогом батьківщини може стати першорядним інструментом визвольної політики. Відмовлятись від співпраці з тими, що протеґували б постання такого українського леґіону, було б тоді, в таких сприятливих обставинах, так само для національної політики шкідливо, як поквапно хапатися за пропозицію леґіону — серед найпоганіших умовин, з мінімальними виглядами, що він зможе відіграти позитивну ролю в ділі визволення батьківщини, не тільки в теорії, але й практиці.

Автор цитованої статті признає, що в одному випадку леґіони допускальні: „Українські відділи при чужих арміях можуть тільки тоді творитися, коли є для них створена політична самостійницька база". Це сказано досить неясно. Коли річ іде про власний політичний провід леґіону, то такий провід існував для Українських Січових Стрільців у постаті Бойової Управи, визнаної австрійським урядом, і Бойова Управа існувала аж до часу проголошення Західньої Української Народньої Республіки, коли уряд став політичним проводом армії. Але „політична самостійницька база" існувала й для Дивізії: цією базою був світогляд всього вояцтва Дивізії і всього її нижчого старшинства. Це не була фікція, бо і творці і учасники Дивізії відразу брали під увагу можливість перетворити Дивізію в українське національне військо — за згодою, або проти згоди німців, якщо тільки з'явиться для цього перша коньюнктурна можливість. І самі німці це знали і тому так страшенне Дивізії — з політичного боку — не довіряли.

Можна здогадуватись, що під „політичною самостійницькою базою" треба розуміти проголошення визнання української держави разом із творенням українського леґіону. Досвід минулого каже скептично ставитись до такої ультимативної передумови. Царська Росія, творячи чеський леґіон, ставила, очевидно, на розвал австро-мадярської монархії, так само, як Австрія, даючи дозвіл на творення леґіону УСС. Ані Росія не проголосила тоді визнання чеської держави, ані не зробила цього Австрія щодо України. Ця остання взагалі не мала ясного політичного пляну у відношенні до Росії. Здається, що нема дискусії про те, чи леґіон УСС відіграв позитивну ролю в українських визвольних змаганнях. Не існує таке питання й у поляків, де леґіон Пілсудського став фундаментом пізнішої армії, будучи й за існування польської держави носієм польської державницької думки, як був ним і леґіон УСС для українців, хоч в австрійській армії і без „визнання". „Політична самостійницька база" для польського леґіону була дуже мізерна, коли Пілсудського арештували були і посадили до Магдебурзької фортеці.

Очевидно, що завжди доброю базою для леґіону є така заява держави, що дозволяє на творення леґіону, яка відповідає його політичному ідеалові. Але скільки разів сторія доказала, що складані декларації й визнання були фікцією, а без попередніх декларацій і визнань можна було осягнути від мудрого і льояльного партнера та при мудрому і зручному власному політичному проводові — максимум користи для своєї справи?!

Неможливо теж розглядати проблеми леґіонів з повним промовчанням морально-політичної і пропаґандивної сторінки, для своїх і перед світом. Головна історична й вічна вартість УСС полягає не в тому, чи іншому їх бою в складі австрійської армії чи УГА, а в тій ідеї, задля якої постав той перший наш новітній леґіон. Неможливо взагалі елімінувати леґіонів з історії політичної думки народів. Польські леґіони за часів Наполеона не мали для Польщі ніякої, чи майже ніякої практичної вартости, бо ж не виправдувало їх карикатурне „Ксєнство Варшавске". Але ж вони мають своє тривке місце в історії політичної думки поляків, тієї думки, що підштовхувала їх потім до (так само безуспішних) повстань, аж поки прийшла для них корисна коньюнктура в першій світовій війні. Тому несправедливо обмежуватись до ствердживання, що Дивізії „Галичина" не треба було творити, і ставити на цьому точку. Неможливо перекреслити історичну правду, що Дивізія була одним із межових каменів власне на шляху української визвольної політики, при всіх хибах і помилках, зроблених при творенні тієї формації. Неможливо не добачувати дивізійного колективу, який пішов у військові ряди не з міркувань політичної доцільности, а виключно з власних почувань державницького українського патріотизму. І саме, коли поруч з мовою про леґіони є мова про УПА, то автоматично насувається потреба підкреслити той невхопний моральний чинник, чинник психічної настанови, почувань, атмосфери, піднесення, який є однаковий для леґіону чи війська на рідній землі, і без якого ані леґіон, ані національна армія не можуть постати, або — поставши — не мали б ніякої вартости.

ПИТАННЯ ЗАХІДНІХ ОКРАЇН

Суверенність Західньої Німеччини та включення її в систему західньої оборони, всупереч протестам Совєтського Союзу, ставитиме в дальшому на порядок дня питання єдности німецьких земель. На довшу мету важко уявити, щоб 70-мільйонова нація в центрі Европи могла бути тривало поділена на дві частини, що живуть зовсім окремим життям.

Щоправда, положення, в якому опинилися тепер німці, має свої аналогії і серед інших народів. У подібній ситуації є австрійці, корейці, індо-китайці. Поділ їхніх територій зумовлений витворенням по другій світовій війні двоподілом світу і триватиме так довго, як довго існуватимуть причини, що його породили, тобто конфлікт між Москвою і народами, які стоять проти неї. Цей конфлікт поладнати мирними засобами неможливо, і колись він вибухне великими збройними зударами і революційними потрясеннями. Щойно в таких революційних умовах можна буде довести до впорядкування всіх національно-територіяльних питань, що їх створила друга світова війна.

Справа майбутньої єдности Німеччини мусить цікавити і нас. Поперше, останніх сорок років нашої історії показали, який великий вплив може мати Німеччина на долю українського народу, дармащо в нас немає безпосередніх з німцями кордонів. Подруге, об'єднання Німеччини поставить на порядок дня проблему німецьких східніх теренів, відданих тепер під польську адміністрацію. Це останнє знову заторкує проблему Західньої України, що нею деякі німецькі кола хотіли б рекомпенсувати можливу втрату поляків на заході. Крім того, територіяльно-політичні зміни на сході Европи також дадуть українському народові змогу видвигнути питання загарбаних у нього західніх окраїн.

Як відомо, окраїни ці були відібрані в нас рішенням Москви і, почасти, Варшави, без фактичної участи українського народу. Українське населення було радше об'єктом цього домовлення, в результаті якого грабунками та звичайним фізичним насильством прийшлося полякам, за активною участю большевиків, виривати мешканців української Лемківщини і Посяння з їхніх земель.

Роки 1944-1948 — це справжня епопея страждань і боротьби українського населення наших західніх окраїн. В епопеї цій знаходимо такі події, як тотальне фізичне винищування мешканців сіл, включаючи жінок і дітей (напр., село Павлокома, повіт Березів, воєвідство Краків, яке в цей спосіб було знищене 1-4 березня 1945), або насильний вивіз населення до східньої Прусії. З другого боку, терени ці були свідками героїчної боротьби УПА та всього населення, які кілька років боронили право народу на ці землі.

Бо ж ішло тут про землі, на яких сторіччями жило українське населення, йшло про такі давні наші історичні міста як Перемишль, Ярослав, Сянік, йшло про оборону землі, здобутої потом і кров'ю цілих поколінь.

На жаль, поза євсчасними голосами нашої преси, події ці не знайшли ширшого відгуку серед нашої еміґрації. А втім тут іде про те, що сьогодні ці землі не тільки формально відлучені від України, але й фактично втратили український характер. Коли у відповідний час ми схочемо відновити наше право на ці землі і його оборонити, ми мусітимемо представити незаперечні документи, що доказували б їх український характер в давньому минулому та в новішій нашій історії і активну боротьбу, що за них велася. Не треба казати, що завдання це мусить бути виконане на еміґрації.

Як довідуємось, в Ню Йорку існує окремий видавничий комітет, створений з колишніх учнів і учителів українських середніх шкіл м. Перемишля, який займається підготовою альманаху, присвяченого документації ролі Перемишля як одного з найстарших західніх українських політичних і культурних центрів та українського характеру всього Посяння і Лемківщини. Комітет очолює відомий педагог, дослідник і громадський діяч Перемишля, проф. Богдан Загайкевич. На співпрацю в альманасі погодились м. ін. проф. Пастернак, проф. Кубійович, проф. Андрусяк і ін.

Видавничий Комітет, який постав в результаті з'їзду колишніх учнів і учителів українських середніх шкіл Перемишля і досі спирав свою дію на їх матеріяльній допомозі, сподівається, що його почин знайде підтримку також в ширших колах української громадськости поза рідними землями.

М. П.

„Я МОЛОДИЙ І ОБЕРЕЖНИЙ"...

„Мені не потрібно забезпечення, бо я молодий, здоровий і обережний". Таку відповідь можна часто почути від нашої молоді, яка досі не включилась в ряди членства УНСоюзу. З такого арґументу виходило б, що тільки старі, немічні й необережні вмирають, і тільки таким потрібне життєве забезпечення.

А як виглядає дійсність? „Свобода" з 6-го жовтня принесла вістку, що молода, 19-літня, українська студентка згинула трагічною смертю в автомобілевім випадку. Нам невідомо, чи батько покійної вписав її до УНСоюзу тільки з патріотичного почуття, чи керувався також самозрозумілою потребою забезпечення. Фактом є, що молода студентка дістала в УНСоюзі грамоту на 1,000 долярів забезпечення якраз за 11 місяців перед нещасливим випадком. Фактом є теж, що батько доплатив однорічну вкладку в сумі $1.25 за подвійне забезпечення, а УНСоюз виплатив йому допомогу, замість одної — дві тисячі долярів. Таку допомогу УНСоюз виплатив за одержану однорічну вкладку!

Це не перший випадок, що УНСоюз виплатив тисячі долярів допомоги за одержаних кілька долярів членських вкладок, і напевно не останній. Бо Союз не забезпечує члена від смерти, але забезпечує родину покійного від нужди і грошових клопотів; а це один з обов'язків Союзу супроти своїх членів — нести родині допомогу!

„Я занесу гроші до банку замість платити вкладки". Це теж арґумент молодих людей, яким життєве забезпечення не досмаку. До банку він занесе гроші, коли йому захочеться, а вкладки треба платити кожного місяця. З банку він зможе вибрати вложені гроші, коли йому захочеться, але він вибере стільки, скільки вложив, бо відсотки замалі, щоб з ними числитися. Нехай же він вкладає до банку по два доляри місячно, то по році, в разі його смерти, його родина дістане $24, а не тисячу, що виплатив би УНСоюз. (Забезпечення в Союзі на $1,000 у віці 20 років коштує $1.67 місячно, або $19.18 річно).

„Мені не потрібно забезпечення, бо я обережний" — каже не один і, замість платити вкладки, купує авто. Очевидно, купивши авто на сплату, йому тяжко платити вкладки на життєве забезпечення. Цей, що продав авто, не зважає на „обережність" покупця, але асекурує авто, а „обережний" покупець оплачує цю асекурацію. Виходило б, що життя нашого покупця не представляє такої вартости, яку має авто, бо авто забезпечене, а наш покупець оперує автом без забезпечення власного життя. Він не хоче забезпечення на власне життя, бо він — „обережний". Біда в тому, що наш обережний власник авта, виїхавши на шлях, зустрічає забагато необережних, і тоді трапляється трагедія.

„Я не маю родини, то й не маю потреби забезпечуватись". Не маєш, братіку, родини сьогодні, то не відрікайся мати її в майбутньому, бо згодом захочеться і тобі жити „як люди". Колись знайдеться жінка, будуть діти, і матимеш родину. Але постривай! Ти думаєш, що в разі смерти від випадку не буде кому дістати посмертної допомоги? Не забувай, що не всі випадки приносять смерть. Бувають і каліцтва: втрата руки, ноги, або зору, а тоді Союз платить допомогу за життя. Поглянь на звіти головного касира, що друкуються в „Свободі" кожного місяця, і там побачиш, скільки членів користає з допомогового фонду.

Коли пишемо про таку немилу справу, як допомога, то робимо це для добра всіх тих, які досі не є членами УНСоюзу. Пишемо теж для добра тих, які вже є членами і мають забезпечення, але які „втомились" вплатою вкладок, і думають вибрати готівку за свої грамоти, щоб більше не „бадеруватись" вкладками. Маємо на увазі тих бувших членів УНСоюзу, які вибрали готівку за свої грамоти і покинули забезпечення з різних причин. Які ж це були причини, що привели тих членів до вибирання готівки за свої грамоти? Були випадки, що мішані подружжя спровокували члена покинути свою організацію, але буває і так, що мішані подружжя приводять членів іншої народности до Союзу. Головною причиною грошових зворотів буває брак гроша. Одначе, і в таких випадках член може дістати позику на свою грамоту і надалі зберегти своє забезпечення.

Випадок з молодою українською студенткою, яка належала до УНСоюзу неповний рік, повинен послужити як приклад і осторога для тих, що є членами Союзу, і для тих, які досі не мають забезпечення на своє життя.

Г. Герман

АЙЗЕНГАВЕР УЗАЛЕЖНЮЄ МИСТЕЦТВО ВІД ІСНУВАННЯ ВОЛІ

Ню Йорк, Н. Й. — З приводу святкування 25-річчя Музею Модерного Мистецтва президент Айзенгавер вислав звернення, в якому заявив, що без дійсної волі мистці не можуть творити. Ці святкування — сказано в зверненні президента, — пригадують ту основну засаду, що мистець мусить мати волю вислову, бо без неї немає дійсного мистецтва, а мистецтво — творене під примусом — це не мистецтво. „Щоб наша республіка могла залишитись і надалі вільною, ті з-поміж нас, які обдаровані рідким мистецьким хистом, мусять мати волю свобідно використовувати свій талант". Під пануванням тиранії, заявив Айзенгавер, коли мистці, як раби і знаряддя держави, мають бути пропаґандисти режиму, творчий поступ затриманий, дійсна творчість вбита і правдивий геній знищений. М[illegible] Модерного Мистецт[illegible] від 1929 року. В [illegible] 25-річчя цього му[illegible] участь 2,500 осіб. Про[illegible] також генеральний секр[illegible] Об'єднаних Націй Гамме[illegible]шілд.

НАША ХАРИТАТИВНА АКЦІЯ

(Матеріяли з річних нарад Дирекційної Ради ЗУАДК)

(5)

На висланих 1604 рахунки для 1604 родин-боржників, не відгукнулось зовсім 389 родин, а їх борґ виносить 14,885.73 дол. Боржники — це у великій більшості люди, які не лише не почувалися до обов'язку дати бодай малий даток на організацію, яка їм допомогла переселитись до ЗДА чи теж стати членами цієї організації, але вони навіть не вважали за відповідне сказати: дякую. ЗУАДК старається різними способами дістати адреси цих боржників, а в крайньому випадку вдасться до оголошення в пресі.

Зрозуміла річ, що — говорячи про боржників — ми не думаємо про тих, які не можуть цих коштів покрити. Але йде нам про тих, які здорові, працюють й доробились уже майна, а не вважають за відповідне повернути грошей, які американська громада зібрала для найбідніших.

Є дуже простий спосіб для того, щоб боржники ЗУАДК віддали свою заборгованість. Це, може, і потрібний спосіб для тих, хто не почувається до громадської відповідальности віддати борг своїй організації. Це — просто зголошення про них до іміґраційних властей. Але Екзекутива ЗУАДКомітету не бере цього під увагу, знаючи, які це може мати прикрі для боржників наслідки, хібащо громадська опінія буде вимагати від неї такого поступовання супроти негромадських елементів.

Проте, не зважаючи на труднощі, нам треба з повною силою вести далі акцію переселення, щоб рятувати наших людей, і ми це робимо. Поселення в країні свободи — це найкраща розв'язка проблеми еміґрації, і тому ЗУАДК так її міцно підтримує. Та для повного успіху акції переселення треба виповнення трьох моментів, бо ця акція і залежить від трьох чинників, а саме: 1) ЗУАДК, 2) спонзора і 3) самого апліканта.

Про це повинні всі знати і всі повинні це розуміти.

Канада

Наш Комітет здавав собі справу, що не вдасться всіх наших еміґрантів переселити до ЗДА. Тому ми повели заходи для переселення нашої еміґрації до Канади. В тій цілі екзекутивний директор відбув три поїздки в Канаду: одну до Торонта, одну до Оттави, одну до Монтреалю. Ці поїздки були зв'язані із заходами для визнання Фонду Допомоги Українців Канади, як самостійної переселенчої аґенції, без чого не можна повести самостійної переселенчої акції в Канаді. Коли ці заходи не увінчались успіхом, ЗУАДК почав старатися про співпрацю в цій акції з одною з урядово визнаних переселенчих аґенцій в Канаді.

Трієст

Переселення до Канади зв'язане головно з проблемою втікачів у Трієсті. Як відомо із наших комунікатів, у Трієсті опинилося понад триста українських втікачів з-під режиму Тіта в Юґославії. Для ведення успішної допомоги цим новим утікачам ЗУАДК відкрив спеціяльне представництво у Трієсті і повів заходи для того, щоб старших із цих втікачів примістити у домі старців у Франції, а молодшим уможливити переселення, головно до Канади.

Справу переселення українців з Трієсту до Канади ми представили міністрові іміґрації Канади, і у висліді до Трієсту була вислана спеціяльна набірна комісія в квітні ц. р. Але комісія не мала успіху. Ще восени 1953 року виїхало 130 трієстенських українців до інших країн, а ті, хто залишився, виявились непідхожі до еміґрації, і комісія вибрала лише кілька осіб.

Справа перетранспортування старших віком до Франції теж не мала успіху, бо і родини не хочуть розлучатися і наш допомоговий комітет у Франції, який взявся разом із нашим представником за це діло, не віддався цілком тій справі і не довів її до кінця.

Для успішної праці в Европі треба відповідних людей. Для такої праці, як представництво у Трієсті, треба американського українця, бо неґромадянин — хоч і найкращий працівник — не матиме успіху. Те саме відноситься до нашої станиці в Берліні. Та не всі хочуть це розуміти. Головно наші брати в Европі підносять часто справу коштів — мовляв — самі зробили б діло меншими коштами. Але як вони його зробили б? У справах переселення з міжнародними організаціями може пертрактувати лише американський громадянин і лише він може мати успіхи.

Друга причина неуспіху — це те, що наші люди не дбають про престиж української установи, але йдуть лінією найменшого опору до якоїнебудь організації. Про свою організацію дізнаються, як вже всюди їх відкинули. Вони не розуміють, що ця чужа організація потребує їх лише тому, щоб не допустити до наших успіхів.

Третя причина — це те, що українська громадська опінія, а головно преса в Европі зовсім не цікавиться проблемами Суспільної Служби, яка в положенні еміґрації повинна бути найважливішою.

З нашого американського боку потрібно знову ж повної співпраці в усіх заходах. Цієї співпраці потрібно теж із боку наших аплікантів і цілої еміґраційної громади в Европі. Потрібно теж фондів. Самих порад, які ми отримуємо, і критики — замало. Треба праці, фондів і зрозуміння для справи.

Зараз сам американський уряд дав притоку для того, щоб широкі кола суспільства взяли участь у переселенчій акції. За ініціятивою самого Президента створено в кожному стейті губернаторські переселенчі комітети, що до них входять представники всіх добровольчих переселенчих установ, в тому числі й ЗУАДКомітету. Це лише на користь нам, на користь справі переселення українських еміґрантів з Европи.

Бюра праці

У нас, коли справа переселення займає головну увагу ЗУАДК, ми не забуваємо теж і про допомогу нашим еміґрантам врости в ґрунт на терені їх теперішнього побуту, головно через усамостійнення еміґранта, значить через здобуття для нього варстату праці. Це відноситься до тієї частини нашої еміґрації, яка не має виглядів на переселення за океан, чи не хоче переселюватись туди.

Це завдання виконував і виконує ЗУАДК в порозумінні з Високом Комісаром для справ утікачів при організації Об'єднаних Націй. Саме завдяки фондам, які отримав ЗУАДК від Високого Комісара на бюра праці (100,000 австрійських шилінґів для Австрії і 3,600 долярів для Німеччини в німецьких марках), створено такі бюра праці в Німеччині і в Австрії, і їх завданням було підшукати працю для еміґранта і в потребі допомогти йому перенестись на місце праці.

Про цю акцію сказано у звіті Европейського Представництва. Треба підкреслити, що ця акція не знайшла великого застосування.

Під час подорожі німецького міністра для справ скитальців, д-ра Медельмана, Управа ЗУАДКомітету відбула з ним 29 жовтня 1953 р. зустріч разом із представниками української преси і безпосередньо обговорила з цим відповідальним німецьким урядовцем справи українських еміґрантів у Німеччині. Міністер Медельман визнавав, що ринок праці в Німеччині має дуже малі запотребування, але для охочих вона є і буде. Він також прирік дати всю підтримку ЗУАДКомітетові для затруднення українських еміґрантів.

Проте тут знову нічого не вдіє ЗУАДК без співпраці української еміґраційної громади.

ВЕЛИКИЙ ВИПРОДАЖ КНИЖОК У КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

КНИЖКА — ЦЕ НАЙКРАЩИЙ І НАЙВІРНІШИЙ ПРИЯТЕЛЬ ЛЮДИНИ! ВОНА ПРОВАДИТЬ, ПОТІШИТЬ ЧИТАЧІВ І БУДЬ ЇМ НАЙЛІПШОЮ РОЗРИВКОЮ ПІДЧАС ОСІННЬОЇ І ЗИМОВОЇ НЕПОГОДИ. КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ І ЗАМОВЛЯЙТЕ КНИЖКИ!

СПИС КНИЖОК
ЩО ЇХ ЩЕ МОЖНА ДІСТАТИ У
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

Книжки, поміщені в цім цінннику, є по кілька примірників. Тому спішіть зі замовленнями!

Англійсько укр. Словар — М. Подвезька $4.00
Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) $ .20
Безхатний (Діти Степу), Олександра Лугового, оповідання з канадійського життя $2.00
Беніта — роман, Г. Р. Гаґгард $ .50
Батько зачумлених, Юлій Словацький, перекл. В. Держирука $ .10
Блискавиці, суспільна студія, і Жовнірські оповідання, М. Яцкова $ .50
Броди — збірник статтей і нарисів за редакцією О. Лисяка $1.50
Богдан Лепкий — В. Везушко $ .25
Борці за правду, історичне оповід. А. Кащенка, 4-те видання $ .45
Брати Моуглі, оповідання з життя дитини між звірями, Р. Кіплінґа (переклав Ю. Сірий) $ .60
Буря над Львовом — В. Марська $2.20
Бузковий цвіт, М. Цуканова $1.00
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців $ .50
Велике Цабе — Д. Гуменна $2.50
Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки М. Гоголя ч. І і ІІ $ .30
Вибір Поезій О. Федьковича $ .10
Толстой Лев: Відродження. Два томи в 3-ох частинах $2.50
Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками $ .10
Вічевий співаник $ .05
В неділю рано зілля копала — О. Кобилянська $1.50
В затінку й на сонці та інші оповідання, нап., Юрій Кміт, брош. 35, оправлена $ .75
Вода в природі. — Умірковаиий та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі $ .20
В обіймах Мельпомени — Д. Ярославська $2.00
В обіймах Давуна — Г. Вузол $ .85
В 60-ті роковини смерти Т. Шевченка. Зібрав д-р З. Кузеля $ .10
Шевченко Т.: Гайдамаки з порт. автора і ілюстр. Врош. $ .50
Гайворонський — В. Витвицький, в м'якій оправі $3.00 в твердій оправі $3.50
Галка смерти. Свобідно за М. Твейном перекл. В. Держирука $ .10
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями $ .25
Голод, оповідання В. Винниченка $ .10
Гостинці, збірка фейлетонів Миколи Синежупанця $ .25
Гумор і сатира $ .25
Гуморески, нап. А. Аверченко, пер з російського, брош. $ .20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича $ .25
Геновефа, оповід. про княжну невинню засуджену на смерть $ .30
Майрік Г.: Голсм. Оповідання. Опр. $1.50
Граф Монте Крісто — О. Діма 4 томи $5.00
Достойно єсть, збірка в Шевченкові роковини $ .15
І. Сорокатий: До Складу і Прикладу $ .20
Де любов, там і Бог, опов. гр. Л. Тостоя (перекл. Ю. Сірий) $ .15
Дещо про гроші $ .10
Для домашнього огнища, повість І Франка $ .85
Доля України, вірші, Дм. Штоґрина $ .35
До світла, оповідання Івана Франка $ .15
Дочка Монтезуми — 2 томи — Т. Райдер-Гаґґард $3.00
Договір Б. Хмельницького з Москвою 1654 р. — Проф. А. Яковлева $2.00
Думки, Тарас Шевченко $ .20
Дяк, оповідання Марка Вовчка $ .20
Енциклопедія українознавства — три великі книги в полотняній справі $48.60
Жінка і її значіння в суспільнім життю. — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. $ .15
Загоріла полонина — С. Парфанович $ .50
Записна книжка, оповідання В. Винниченка $ .10
За стрілецький звичай — роман — О. Лисяк $1:75
Збірка „Вільного Слова" за 1. рік видання, в полоні, 1916 р. $ .10
Збірка оповідань для української молодіжи $ .40
Збірка повісток $ .10
Збірник народних пісень і дум, брош. 50 ц., опр. $ .75
Звірячий зимовник — байки — Д. Соловій $ .75
Зелені дні — Л. Оленко $1.20
З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорозької Січі, А. Кащенка, 3-те видання $ .40
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів $ .35
З журбою радість обнялась, збірка віршів О. Олеся $ .60
З венесуельського щоденника — Л. Стаховський $ .70
З культурного життя України, написав д-р Зенон Кузеля $ .10
Завдання нової школи, написав д-р Густав Вінекен $ .10
Злат-Жолудь — О. Сацюк $1.00
Золотий потічок голодного Харкова — О. Звичайна $ .35
Іван Дурак та інші оповідання, гр. Л. Толстоя $ .25
Іван Франко (з портретом). Д-р М. Лозинський $ .25
Іван Франко, біографічно-літературний нарис $ .20
Іван Коновченко і інші оповідання $ .20
Інші дні — новелі й нариси — С. Парфанович $ .80
Історія заложення Злучених Держав Америки. — Самсон. — до тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі $ .15
Кайдашева сім'я — І. Нечуй-Левицький $1.00
„Каменярі", журнал Студентського Кружка при Інституті ім. Петра Могили в Саскатуні, за рік 1919 $ .75
Казки про циганів $ .10
Кляса проти кляси, Л. Мартова $ .10
Козацька пімста, оповідання з козацької старовини, А. Чайковського, друге видання $ .40
Контрасти, нарис, В. Винниченка $ .10
Короткий підручник до науки німецької мови $ .15
Кость Паньківський — д-р І. Витанович $1.00
Кудеяр — Костомарів $ .75
Ю. Федькович: Люба-Згуба, повість, опр. $ .35
Леґенди старокиївські — Н. Королева $1.00
Лист з пекла й інші оповідання $ .25
Лихоліття Холмщини й Підляшшя — П. Олійник $ .70
Лист шинкаря до Люципера і відповідь. — Про алькоголь $ .10
Свидницький А.: Люборацькі. Сімейна хроніка. Опр. $1.50
Монольоги. Книжечка ч. 1 — 20 ц., ч. 2 — 20 ц., ч. 3 — 20 ц., ч. 4 — 20 ц. Разом всі 4 книжечки за $ .75
Магічне місто — М. Петрівський $ .75
[illegible]ана — Д. Гуменна $1.50
[illegible]ска, 2. Краса, оповідання А. Чехова $ .10
[illegible] комунізму — М. Дурделла $ .50
[illegible] У. Самчук — повість $2.00
[illegible]к і інші оповідання $ .20
[illegible]ман — В. Підмогильний $2.50
[illegible]к, оповідання для молодіжи, Кн. 1. $ .40
[illegible]кий Ярмарок — О. Звичайна $ .60
[illegible] куховарська книжка Н. Костецької $ .50
[illegible]кий: Маркіян Шашкевич, з ілюстраціями, брош. $ .35
[illegible]дан Ле[illegible] П. Ковалів $ .75
Наголос [illegible]х горах, збірка поезій О. Олеся $ .15
На зеле[illegible] Січ, оповідання Данила Мордовця, і Павло Полу[illegible]
Напад [illegible] бо[illegible]к, поема С. Руданського $ .10
Наук[illegible] природи, вступні відомости на 1. клясу ґімназіяльну [illegible] для народ. шкіл, нап. Поль Бер, перекл. з франц. мови під редакцією Т. Губенка, з 183 малюнками $ .35
На білих скалах, повість А. Франса, перек. І. Галущинський $ .65
На[illegible]ерпений грішник, оповідання В. Пруса $ .20
На[illegible]родний Декляматор, з переднім словом і вступними замітками, 107 різних віршів, опр. $1:50

На становищі — М. Николишин $ .40
На стрічу сонцю золотому, повість Марії Колцуняк $ .50
На чужині, опов. за різні пригоди в чужім краю, І. Спілки $ .15
Наш Львів — В-во „Червона Калина" $3.00
Не плач Рахиле — Ю. Тис — містерія драма $ .40
Не піддавайся біді, опов. з селян. життя, д-р А. Чайковського $ .25
Не-читальник, Л. Мартовича $ .40
Незвичайні пригоди Матія Сандорфа, повість у 2-ох томах, Ю. Верного $2.50
Новелі, Кн. І., Юрія Сірого $ .70
Огляд бувальщини українського народу, переповів В. Андрієнко, з 40 образцями і 3-ма мапками $ .20
Оглянувшись назад — О. Звичайна $1.50
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). — Становище пивниці і — Янко музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі $ .15
Оповідання з військового життя і інші $ .15
Оповідання Олекси Стороженка $ .15
Оповідання Пантелеймона Куліша $ .15
Опришок і інші оповідання $ .20
От собі сторійки, написав Рудиярд Кіплінґ, переклав Вас. Ткачкевич, з трьома образцями, брош. $ .35
От собі казочки, нап. Рудиярд Кіплінґ, пер. В. Ткачкевич, з двома образками, брошурована 20 ц., оправлена $ .50
Лепкий Богдан: Писання Богдана Лепкого, з порт. автора і з нарисом його літерат. діяльности, написаним В. Верниволею. Том І. Вірші, том ІІ. Проза. В полот. опр. $5.00
Пахощі — А. Галан $1.00
Перелетні птахи — І. Керницький $1.50
Про плекання і лічення домашніх звірят. Практ. порадник $ .25
Півтора людського — В. Чапленко $1.50
Під тихий вечір — В. Лепкий $1.95
Підручник громадянства — Видання ЗУАДК $. 50
Пісні еміґрантів $ .10
Повісти Т. Шевченка, 1-ший том: Артист, Музика і ін. 2-гий том: Наймичка й інші $ .90
Поезії О. Олеся $ .50
Поезії. Твори, том ІІ. Куліша $ .50
Полонений на Кавказі, нап. гр. Толстой, правдива подія з російського, брош. 20 ц., опр. $ .40
Поміж берегами — Д. Ярославська $2.00
Посдинок з дияволом — 2 томи — Гай-Головко $2.00
По той бік світу — О. Драгоманова $1.00
Подорож Гулівера до великанів $ .20
Подорож до місяця — Ю. Верне $ .40
Порадник лікарський $ .20
Починок, оповідання В. Лепкого $ .15
Пригоди статечної миші, нап. Д. Мамин-Сібіряк, видання 3-тє, з малюнками художника М. Погрібняка $ .10
Призначення України — д-р Ю. Липа $1.50
Припізнений московський пашпорт, оповідання М. Твейна $ .10
Притча про садівника та інші оповіддання, Мстислава Руса $ .40
Про алькоголізм, нап. М. Чайковський, з 11 ілюстраціями $ .10
Про батька козацького Богдана Хмельницького. Написав М. Грушевський $ .30
Промови, декламації і желання на весіллях, хрестинах і забавах $ .10
Про світ Божий, бесіди по природознавству, Ю. Сірого $ .40
Проти алькоголю $ .20
П'ять по дванадцятій — У. Самчук $1.80
Рай — В. Варка $3.00
1. Про Шевченкові твори. 2. Оферма, опов. з військ. життя $ .20
Рибалка Панас Круть, оповідання Івана Левицького $ .15
Рідне Слово, збірка новель і оповід. укр. авторів, брош. $ .75
Рідні гості — С. Тобілевич $ .50
Різдвяна ніч (з 10 образками), Миколи Гоголя $ .20
Розгром — І. Вагряний $ .60
Розмова поляка з русином, веселий вірш, в котрім русин висміває польську пиху $ .10
Розмова тверезого пияка Василя з горівкою, нап. М. Гринишин $ .10
Революція в Росії (від 1862 р. до найнов. часів). Т. Ф-н. $ .15
СССР — в'язниця народів — Данько М. $ .25
Сотничиха Гандзя, написав Дмитро Тягнигоре $ .35
Самостійна Україна Р. У. П. $ .15
Самоуправа школярів, нап. Йоганнес Геп, пер. В. Моров $ .60
Селянська санаторія — О. Звичайна $1.00
Свято весни. — Ворог між нами. — Христос воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.). — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі $ .20
Серед куль та гранат. (Начерки). Евген Воровський $ .10
Серце не навчити. — Побратими. — Вістун. Оповідання $ .10
Серед темної ночі — В. Грінченко $ .50
Сила і краса, повість В. Винниченка і Як баба Горбулиха зробила страйк, оповідання А. Грабка $ .25
Симфонія землі — Ю. Тис $1.00
Сила і слабість комунізму — У. Скит $ .20
Сільська вчителька, оповідання Д. Чіамполього $ .10
Скрипка на камені — О. Сацюк — п'єса $ .50
Словар англійсько-український — М. Подвезько $4.00
Славні побратими, історичне опов. А. Кащенка, вид 5-те $ .20
Словарик, пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів, В. Доманицького $ .30
Спартак, провідник римських ґлядіторів, історична повість Ц. Самойлова $ .30
Сорокаті штани і інші веселі оповідання $ .25
Сплачений довг, опов. з міщанського життя, Дан. Лепкого $ .20
Спогади фронтовика — Є. Загачевський $1.40
Спочив мій дух і інші оповідання $ .15
Старий горобець, оповідання Д. Мамина-Сібіряка, з рос. мови перекл. Г. Черняхівський, видання 3-тє $ .10
Сумна казка й інші оповідання $ .10
Тарас Шевченко, в столітні роковини $ .20
Таємний фронт — С. Любомирський $ .85
Таємний злочин — Я. Н, Крет $ .40
Твори Лесі Українки в 12-ти мотах $24.00
Тисяча й одна ніч — арабські оповідання для молоді $ .75
Три оповідання (Воля, Пропасть, Сміх), нап. Л. Андреєв $ .20
Три оповідання Д. Мамина-Сибіряка (Старий горобець, Пригоди статечної миші, Поганий день Василя Івановича), з малюнками $ .25
Три поеми Т. Шевченка (Сон, Великий льох, Неофіти), з передмов. й поснен. В. Лепкого і з 2 портретами автора $ .35
Український Лікар — Т. Кібзей $6.00
Українська еміґрація в Злучених Державах Америки, написав Юліян Бачинський, 75 ілюстрацій і 2 карти $2.00
У гостях добре, дома ліпше, історичне оповідання Дрозда (О. Кониського), видання друге, брош. 85 ц. опр. $1.50
Україна-Русь і мозковізм — І. Павелко — науково популярний нарис $ .80
Українська Повстанська Армія — П. Мірчук $3.00
Україна в світовому господарстві, нап. Карло Коберський $ .60
Українські народні казки — М. Лукіяненко $1.25
Українські народні казки — видання Сурми $2.00
Український штукар, 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть 1. Забави фізичні і хемічні. — Часть 2. Штуки з картами. — Часть 3. Штуки руханкові. — Часть 4. Штуки жартівливі $ .50
Українці в Америці, Ор. Кириленка $ .20
Українсько-англ. Словар — М. Подвезько $5.00
У Києві в 1940 р. — С. Парфанович $ .75
Україна у війні за державність — О. Удовиченко $4.00
Фабіоля — о. А. Волошин $ .40
Філософія штуки, нап. Г. Тен, проф. в школі красних штук у Парижі, перекл. Ол. Варвінський, І. часть $ .50
Фотоальбом „Любіть Україну" — 1128 фотографій з цілої України $12.50
Христос в гарнізоні, оповід. з військового життя, М. Яцкова $ .40
Царівна — О. Кобилянська $3.00
Чужиною, збірка поезій О. Олеся $ .50
Чутлива совість, Татко, оповідання Д. Н. Маміна-Сибіряка, з російської мови перекл. Марія Кузьмова $ .20
Шкільні образки, написав Дмитро Макогон $ .10
Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін душі великій. — Тарасові Шевченкові. — Де памятник Тараса? — Памяті Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кожний українець і кожна українка повинні знати життя Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило-Методіївське братство. — Виняткн з творів Тараса Шевченка. — Заповіт Тараса Шевченка в чужих мовах $ .25
Шевченко про мистецтво, розвідка Богдана Лепкого $ .10
Д-р Л. Мишуга: Шевченко й Жінка. Надається на відчит на Шевченківські Свята. Ціна $ .50
Шлях до соціялізму, Отона Вауфа, переклав П. Дідушок $ .25
Що таке державно-громадянське виховання, д-ра Ґеорґа Кершенштайнера, авторизований переклад із 3-го лайпціґського видання д-ра Василя Сімовича, з провідним словом автора, з його портретом та біографією $ .50
Ягілки, 51 українських народних пісень і забав на Великдень з розвідкою про генезу ягілок і їх теперішній вигляд $ .20
Як вести збори, нап. К. Немова $ .10
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири днів В. Гаршина. — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі $ .15
Як стати по українськи грамотним, короткий укр. правопис із додатком: Дещо з укр. граматики, В. Верниволі $ .25
Як мужик ходив до царя правди шукати й інші оповідання $ .15
Як нам задовольнити наші пекучі потреби, деякі поради владі і населенню України $ .10
Як стати горожанином Злучених Держав $ .30
Як осягнути успіх? $ .15

НОТИ

З цих творів Книгарня „Свободи" має ще по кілька або кільканадцять примірників, тому хто скорше замовить, той зможе ще їх дістати.

НОТИ НА ФОРТЕПІЯН

1) Дівча в сінях стояло. 2) Ой за гаєм, гаєм, фортепіянові соля (дуже легкі), зібрн. М. Едельман $ .35
П. Ніщинський: Закувала та сива зозуля, фортеп. сольо $ .50
М. Лисенко: Засвистали козаченьки, марш з оперети „Чорморці" $ .50
С. Монюшко: Козак („Стоїть явір над водою") фортеп. сольо $ .75
В. Заремба: Сонце низенько, вечір близенько, три мелодії української пісні. $ .75
Українські марші (ч. 20) зібрав Е. Турула $ .75
201 пісень — збірник найкращих українських пісень $2.00
Коляди і щедрівки — І. Соневицький $1.00
Веснівки — І. Соневицький $1.00
Листочки з України — марші й пісні $1.50
Стрілецький похід — М. Гайворонський $ .50

МУЗИЧНІ ТВОРИ

Українські пісні й думи на один голос в супроводі фортепіяна. Містить 14 різних українських пісень і дум різних композиторів, зібрав Е. Турула $ .70
Українські гимни. 13 різних гимнів на мужеський і мішаний хор в супроводі фортепіяна, зібрав Е. Турула $ .75
Я. Степовий: Музика до творів О. Олеся. 9 соль і 1 дует в супроводі фортепіяна $1.00
Музика до слів В. Пачовського різних композиторів на жіночий і мужеський хор в супроводі фортепіяна. 4 твори, льоспіви в супр. фортеп. Зібрав Е. Турула $ .70
Українські маршові пісні. для хору зіб. Е. Турула. 14 творів $ .75 зібрав Е. Турула $ .70
Музика до слів Б. Лепкого, Варвінського і Січинського, со-
Музика до слів І. Франка різних композиторів на міш. хор в супроводі фортепіяна. 8 творів, зібрав Е. Турула $ .75
Любіть Україну — слова В. Сосюри — музика М. Фоменка $1.00
Пісні УСС-ів — в обробітці О. Залеського
І. Вязка на чолов. хор $ .50
ІІ. Вязка на міш хор $ .90
ІІІ. Вязка на чолов. хор $ .50
Стрілецьким шляхом — стріл. боєві пісні на муж. хор $ .50

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК

нашим Діточкам — це КНИЖКИ, що їх дістанете у книгарні „Свободи":

Брати Моуглі — Р. Кіплінґ $ .60
Брисько, Гуска і Лисичка — М. Підгірянка — Е. Козак $ .30
Борці за правду — історичне оповідання для молоді. А. Кащенко $ .45
Для малят про звірят — ілюстрований збірник для дошкіллят $ .60
З Дніпра на Дунай — оповідання для молоді — А. Кащенко $ .40
Зима — збірник оповідань і віршів $ .50
Звірячий зимовник — байка — Д. Соловій $ .70
Казки — І. Франко $ .25
Княжа слава — А. Лотоцький $1.00
Листочки-Платочки — упорядкувала М. Юркевич $ .40
Літо — збірник оповідань і віршів $ .70
Лис Микита — І .Франко $ .50
Медовий Телесик — віршована казка — Р. Завадович $ .40
Напад на Січ — Д. Мордовець $ .05
Осінь — М. Юркевич $ .70
От так казки... — Р. Кіплінґ — переказав Ю. Сірий $ .75
От собі сторійки — Р. Кіплінґ $ .35
Переполох — Р. Завадович $ .50
Під Корсунем — оповідання для молоді — А. Кащенко $ .45
Подорож Гулівера до великанів... $ .20
Про горобця славного молодця — Ю. Сірий $ .40
Сойка-Штукарка — Р. Завадович $1.00
Світова мандрівка краплини води — Ю .Сірий $ .40
Старий горобець — Д. Малин-Сібіряк $ .10
Увесьденечки — В. Чапленко $ .30
Три оповідання з малюнками — Д. Малин-Сібіряк $ .25
У Дружньому колі — оповідання і вірші — В. Даниловпч $ .40
Українські народні казки — М. Лукіяненко $1.25
Українські народні казки — упорядкувала О. Іваненко $2.00
У нетрях Копет-Дагу — повість для молоді — В. Чапленко $ .50
Сестричка Мелася — опов. М. Вовчка $ .40
Срібна гривна — П. Погідного $ .25
Меч і книга — В. Валагури $1.75
Івасик Орлик $ .40
Бім-бом — кольорове видання $ .60

ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ.

Мово Рідна — Буквар-Читанка — І. Корицький $2.00
Нова початкова читанка — І. Шкляника $1.40
Україна земля моїх батьків — Ю. Сірий $1.25
Граматика української мови — О. Панейко $2.00
Українська мова — В. Романенчук $ .85
Нова Історія України — І. Крипякевич-М. Дольницький $2.50
IV Читанка — Матвійчука $ .75

ПІД УВАГУ ТЕАТРАЛЬНИМ ГУРТКАМ!
ВЕЛИКИЙ ВИПРОДАЖ
ТЕАТРАЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ, ДРАМ, П'ЄС, КОМЕДІЙ.

Якщо хто закупить тих книжок на 5 дол., одержує 25% опусту.

Антипко — комедія в 3-ох діях — Й. Ярославич $ .25
Батьки і діти — драма з нар. життя — О. Котанський $ .25
Безбатченко — драма на 4 дії — Ч. Кішшенко $ .20
Бурлака — драма в 5 діях — Карпенко Карий $ .35
Борці за мрії — І. Тогобічний $ .35
Батькова казка — драма на 5 дій — І. Тобілевич $ .25
Вертеп — п'єса на 3 дії — М. Підгірянка $ .15
Верховинці — драма на 3 дії — О. Котеньовський $ .25
В родиннім краю — драма — А. Веретельник $ .15
В долині сліз — драма — Е. Карпенко $ .40
Великий князь Володимир — історична драма — В. Ковальчук $ .40
Вій — фатастична комедія на 5 дій з партитурою — Л. Кропивницький $1.00
Гріх — драм. картинка на 1 дію — Ф. Дудко $ .10
Гей на Івана, гей на Купала — оперетка на 1 дію $ .15
Геть з мужчинами — комедія в 3-ох діях $ .20
Голодний Дон-Жуан — жарт на 1 дію — І. Лисенко-Копис $ .15
Граф фон Габенікс — комедія на 2 дії $ .20
Горе бабіям! — фарс-мозаіка на 3 дії зі співами $ .25
Глитай, або павук — драма в 4-ох діях — Л. Кропивницький $ .30
Дівочі мрії — траґі-комедія в 6 діях — С. Ковбель з італ. $ .25
Дві поради — комедія 1 дія — Й. Ваффіко $ .10
Для ближніх — драма на 4 дії — Я. Косовський $ .25
Давно те ділялось — п'єса на 5 дій — Р. Мійченко Гай $ .20
Досиджувала посагу — жарт на 3 дії — В. Мартиневич $ .20
Єврейський розвід — драма на 5 дій — Л. Суходольський $ .25
Запорожець за Дунаєм — оперета в 3-ох діях — С. Артемовський $ .25
Закукурічені тітки — комедія — Л. Лотоцький $ .25
Згідливе подружжя — комедія на 1 дію — Ж. Куртлін $ .15
За сестрою — п'єса на 5 дій — В. Іванко
Змійка — комедія на 4 дії — Г. Гаєвський
За краще завтра — п'єса на 3 дії — М. Баланчук $
Закляте джерело — фант. картина зі співами — С. Чубата $
З тамтого світа — комедія в 3-ох діях — В. Мартиневич $
Зимовий вечір — М. Старицький $
За друзі своя — драма в 5-ох діях — В. Товстонос $
Заздрісні — комедія на 2 дії — П. Франко $ .1
З живого медведя — п'єса в 3-ох діях — В. Будзиновський $ .20
Життя людини — п'єса на 5 картин — переклад, Ф. Дудка $ .20
Житейське море — комедія на 4 дії — І. Тобілевич $ .20
Жидівка вихрестка — драма в 5-ох діях — Тогобочного $ .50
Ідея і любов — драма на три дії — П. Савчук $ .50
Їхав стрілець на війноньку — п'єса на 5 дій — О. Пирятинський $ .20
Кара за гріх — П. Свій $ .35
Княгиня Любов — староукраїнська драма-дума в 3-ох діях — С. Яричевський $ .25
Капраль Тимко — мелодрама на 5 дій з партитурою $ .50
Княгиня Капучідзе — фарс на 3 дії — Я. Молієр $ .50
Київ наш! — історична драма на 5 дій — В. Радовиченко $ .50
Крути — історична драма на 3 дії — М. Мирославич $ .20
Козацьке сватання — 3 дії $ .25
Кохання в мішках — жарт на 1 дію зі співами — М. Гоґоль $ .20
Кума Марта — п'єса на 5 дій — Ф. Шашковський $ .20
Лікар-Штукар — жарт на 1 дію — Молієр $ .20
Модерний господар — комедія на 3 дії — М. Приймак $ .20
Мазепа — драма в 5 діях — С. Комишвацький $ .35
Між двох сил — драма на 4 дії — А. Винниченко $ .50
Маруся Богуславка — історична драма на 4 дії з партитурою — М. Старицький $1.00
Манґрула — комедія в 1-ій дії — Я. Майданик $ .15
Майська ніч — комедія на 3 дії — за повістю Гоголя $ .15
Мамона — п'єса на 5 дій — В. Герасимович $ .25
Мати-наймичка — І. Тогобочний $ .30
Месія — різдвяна картина на 3 дії — В. Андрушків $ .25
Ми і вони — нар. драма, 2 дії — А. Карпінський $ .35
Молоді парости — драма на 3 дії — І. Гаврилюк $ .50
Мовчи язичку — жарт на 1 дію — Г. Марусин $ .20
Міщани — драма на 5 дій — В. Мартиневич $ .40
Назар Стодоля — драма в 3-ох діях — Т. Шевченко $ .50
Нещасне кохання — драма в 5 діях — Маянко $ .40
Нахмарило — комедія на 4 дії — Б. Грінченко $ .20
Ніч під Івана Купала — драма в 5-ох діях — М. Старицький $ .10
Непорозуміння — жарт на 1 дію — С. Кремінь $ .20
Невольник — драма в 5-ох діях — Карпенко Карий $ .20
Нечиста сила — комедія в 4-ох діях — В. Рутковський $ .35
Наука в ліс не заведе — Р. Моґетич $ .20
Ніч новоженців — сценічна картина на 1 дію — І. Нікорович $ .15
Новітні чорти — комедія в 4-ох діях — А. Данко $ .20
Новоженці — комедія в 2-ох діях — Б. Веризон $ .25
Облога замку — мелодрама на 5 дій — П. Савчук $ .50
Одруження — комедія в 3-ох діях — О. Пчілка $ .20
Ох, не люби двох — оперета в 3-ох діях — А. Нагорянський $ .35
Ой не ходи Грицю — нар. драма в 5-ох діях—М. Старицький $ .35
Орися — п'єса на 4 дії — А. Володський $ .35
Ой Морозе, Морозенку — драма на 3 дії — М. Лужницький $ .20
Паливода — комедія на 4 дії — І. Тобілевич $ .20
Панна штукарка — жарт на 3 дії — Ф. Володський $ .30
Павуки — комедія на 3 дії — Й. Ярославич $ .20
Пасхальна драма — великодній образ в 4-ох діях — В. Левицький $ .20
Пекло в хаті — Р. Сурмач $ .15
Поцілунок Юди — п'єса на 4 дії, — переклад В. Мартиневича $ .50
Примхи долі — комедія на 1 дію, переклад з франц. $ .20
Панські примхи — жарт на 1 дію — Д. Гункевич $ .20
Пташка щастя — п'єса на 3 дії — Ф. Аляхнович $ .25
Перед бурею — п'єса в 4-ох діях — К. Ґандурін $ .35
По ревізії — етюд в одній дії — М. Кропивницький $ .35
Правда все горою — Р. Сурмач $ .25
Понад наші сили — драма в 2-ох діях — В. Веризон $ .25
Раби — комедія в 4-ох діях — О. Турянський $ .25
Радник заручився — комедія — В. Будзиновський $ .25
Ревізор — комедія на 5 дій — М. Гоголь $ .50
Родинна тайна — драма на 3 дії — О. Бабій $ .50
Розпиратоване серце — фарс на 2 дії — І. Мисик $ .25
Романтичні — комедія — Е. Ростанд $ .35
Розладдя — драма в 4 діях — Д. Николишин $ .35
Розумний і дурень — комедія на 5 дій — І. Тобілевич $ .15
Сава Чалий — трагедія на 5 дій — І. Тобілевич $ .20
Сальоме — драма — Оскар Уайльда $ .50
Свекруха — комедія в 3-ох діях $ .25
Свекруха Євдоха — сценічний образок в 3-ох діях $ .25
Серед граду куль — траґедія в 4-ох діях — Д. Гунькевич $ .25
Страчене життя — п'єса на 3 дії — Е. Рудий $ .20
Сто тисяч — комедія в 4-ох діях — І. Тобілевич $ .50
Сватання з перешкодами — жарт на 1 дію — С. Говдій $ .25
Сорочинський ярмарок — комічна оперетка на 4 дії $ .25
Страшна пімста — істор. драма на 4 дії $ .20
Суєта — комедія в 4-ох діях — І. Тобілевич $ .25
Сотниківна — істор. п'єса в 5-ох діях — О. Скалозуб $ .25
Тато на заручинах — Г. Цеглинський $ .25
Тарас Бульба під Дубном — драма в 4-ох діях $ .35
Украдене щастя — драма в 5-ох діях — І. Франко $ .25
Учитель — комедія в 3-ох діях — І. Франко $ .25
У ніч св. Миколая — сценічна картина — П. Мірчук $ .25
УПА в Карпатах — драма на 5 дій — П. Савчук $ .60
Хоч раз його правда — комедія на 1 дію $ .25
Хто винен — драма в 3-ох діях — О. Лесь $ .15
Хазяїн — комедія в 4-ох діях — І. Тобілевич $ .40
Циганка Аза — драма в 5-ох діях — К. Галясевич $ .50

Замовлення і належитість слати на адресу:

"S V O B O D A"

81-83 Grand Street, P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

ENGLISH LANGUAGE
BOOKS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

History of Ukraine—Hrushevsky $5.00
Story of Ukraine—Manning 3.75
Ivan Franko—Cundy 4.50
One of fifteen million — N. Prychodko 3.00
Taras Shevchenko, Poet of Ukraine—Manning 2.50
The Ukraine: A Submerged Nation—Chamberlin 1.75
Spirit of Ukraine—Snovyd 1.00
The Ukrainian Insurgent Army in Fight for Freedom 3.25
Twentieth Century Ukraine—Manning 3.50
Ukraine and Its People—Mirchuk 3.00
Ukraine under the Soviets — Manning 3.50
Ukrainian Resistance 3.00
Ukrainians in the United States—Halich 2.50
The Nationality Problem of the Soviet Union — R. Smal-Stocky 6.00
The Black Deeds of the Kremlin — A White Book 5.00
The Ukrainian Insurgent Army in Fight for Freedom 3.25
Moses—Franko 0.50
Shevchenko and Women—Myshuha 0.50
Ukraine and American Democracy—Myshuha 0.50
Refugees are People—Dushnyk 0.50
Ukrainian National Movement — Shumeyko 0.35
Ivan Franko — Shumeyko 0.35

"SVOBODA" BOOK STORE
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ото-Кіно Аматор

ОТОГРАФУВАТИ ЧИ ФІЛЬМУВАТИ?

Два десятки років тому не було потреби ставити такого питання і над ним застановлятися. Кожний світливець, оч і знав про те, що є більші або менші можливості фільмувати, тобто робити рухомі фотографічні образи, уважав, що на це прийде ще й у нього час, і поминав без надуми від фотографування. Спонукувало його почивати від фотографії й те, що готового продукту, тобто фотографічного образу можна було дійти скоро, придбавши відносно нескомпліковану апаратуру, або й уживаючи перестарілих, але все ще добрих, хоч і невигідних старих камер. Справді з появою т. зв. малообразкової фотографії, а пізніше дуже звинної, хоч і дорожчої камери, приходилося кожну фотографію побільшувати з помічю спеціяльного апарату, побільшувача, — все ж таки це не вимагало ані надмірного труду, ані надмірних додаткових коштів, а давало прегарні побільшені фотообрази, якими можна було не тільки заповнювати домашні альбоми, але й висилати свої праці на виставки чи вміщувати в пресі. Натомість кінематографія вимагала скомплікованої апаратури, відносно дорогої, вимагала великих коштів на сирий матеріял — фільм, вимагала скомплікованої освітлювальної апаратури для фотографування всередині, а у висліді давала чорно-білий фільм, без звуку і кольору. Так малася справа два чи три десятки років тому.

Одначе в аматорській кінематографії прийшли величезні зміни, головно перед і негайно по другій світовій війні. Вдосконалено систему 8 мм кінематографії, впроваджуючи її як стандарту для аматорів. 16 мм фільм залишився аматорським і надалі, але перейшов у напів- і вповні професіональну ділянку. Почалася масова продукція апаратури для 8 і 16 мм фільмів, а це потягло за собою зниження коштів потрібних на закупно апаратів. З другого боку, неймовірно поліпшено знімальну і просвітлювальну апаратуру головно для 8 мм фільму, впроваджено кольоровий фільм, а в останньому часі осягнено й можливість дешево і відносно просто, без ляборатарійної обробки, додавати звук до фільмів, т. зв. магнетичним способом, і то не лише до 16 мм, але й до 8 мм. фільму. У цьому відношенні фотографія залишилася неначе позаду, бо й досьогодні аматор не має можливости дешево і власними засобами одержати кольорових копій із своїх фотографій, а й ті копії, що одержуємо з ляборатарій, мають дуже багато до побажання щодо якости кольору, контрасту барв, вірности віддавання поодиноких кольорів і т. д.

З розвитком та поліпшенням аматорської кінематографії у технічному відношенні, прийшов і відповідний досвід у цю відносно молоду ділянку фотографії, і по клюбах аматори почали показувати чимраз кращі фільмові образи, що в останніх роках досягнули вже подекуди високого мистецького рівня. Від чорно-білих сценок з родинного життя, німих фільмів, бачимо прекрасні кольорові й звукові образи подекуди й ігрові фільми, створені рукою фотокіноаматора. Бачимо образи з подорожей, вакацій, з природи, що не уступають, а іноді й перевищують під мистецьким оглядом професіональні фільми.

В першу чергу мусимо собі здати справу з того, що являє собою фотографія, а що кінематографія. Фотографія — це творення, з помічю світла і камери, образів нерухомих, статичних. Кінематографія — це творення, з помічю світла і камери образів рухомих — динамічних. З цього виходить що фотографуючи ми фіксуємо поодинокі моменти з життя, які не мусять мати між собою часового чи тематичного зв'язку. Фільмуючи, ми мусимо глядіти за поодиноким органічним пов'язанням поодиноких сцен, а не моментів, а це у свою чергу вимагає більшої пляновости, сконцентровання уваги більшого труду і більшої затрати часу при самому процесі фільмування. Щоб сфотографувати якийсь момент, треба кілька секунд, щоб сфільмувати якусь сцену, треба значно більше часу. Про сфотографований момент можемо оповідати — сфільмована сцена мусить говорити за себе сама і не може вимагати жодних пояснень. Викінчення фотографії вимагає зроблення копії самому, чи віддання до лябораторії фільму на обробку. Одержуємо готовий продукт — фотознімку. Праця над фільмом починається аж по одержанні проявлених фільмів з лябораторії: їх належить відповідно змонтувати, потяти, поклеїти належно поодинокі сцени, додати написи, звук, а це вимагає багато праці. Незмонтовані нередаґовані фільми не мають ніякого значення, головно коли йде про мистецький бік справи. Тому затрата часу для одержання фільму, придатного до просвіції, подекуди десятикратно більша, як при фотографії. Час, яким диспонуємо для нашого „улюбленого зайняття", є рішаючим чинником при виборі.

Другою справою, що рішатиме про наш вибір — це кошти. Хоч як поменшали кошти на закупно фільмової апаратури, що в деяких випадках дорівнюють фотоапаратурі, все ж таки кошти фільмування на багато більші від коштів фотографування.

Виходило б, що коли ви не маєте багато часу і багато грошей, — належить вибрати або залишитися при фотографуванні. Та воно так не є. Поза грішми і часом, що їх мусимо затратити для наших улюблених зайнять, все ж таки рішальними не будуть ані кошти, ані брак часу. Рішальним буде: що дає нам більше задоволення? До чого нас більше тягне? Одинокою можливістю простудіювати наші заінтересування, — це належати до фотокіноклюбу, де ми зможемо ближче приглянутися і фотографії і кінематографії. Це порада для тих, що вагаються. Для тих, що мають час і гроші: займайтеся і фотографією і кінематографією. І одна і друга ділянка цікава і корисна. А для початківців: починайте від фотокамери і думайте про фільмування в найближчій будуччині.

Мотив у фотографії

Багато ще світливців гадає що тільки щось гарне може дати гарну знімку. Тому байдужно переходять попри речі, які на їхню думку, негідні знімки Це дуже велика помилка, і цими кількома рядками хочу підійти до її вияснення.

Передусім запитаймо, які завдання ставить собі мистецька фотографія і до яких меж вона зможе дійти. Бо інших ділянок фотографії, як, напр. фахової чи якоїсь спеціялізованої тут не беремо під увагу.

Які завдання ставить собі мистецтво? Чи відтворювати тільки усе гарне? Ні, мистець відтворює життя таким, як його в моменті творення бачить байдуже, чи воно тоді гарне чи ні. Поштовхом до створення якогось мистецького твору є емоція, душевний стан, коли мистець відчуває непереможне бажання увіковічнити в цім творі своє почування чи думку можливо навіть несвідомо, тільки, щоб вони безслідно не згинули. Тому в творі мистецтва шукаймо не тільки краси, але й — передовсім — вислову.

Нинішня фотографія вже зайняла місце в теремах мистецтва. Тому світлиця зобов'язують всі канони, які є підставою мистецьких творів і совісне вивчення яких є конечне.

Тяжкою є штука бачення Ми маємо в нашому довкіллі шукати таких вирізків дійсности, які б завдяки своєму гармонійному укладові, плястичному освітленню, представляли не саму цю річ, але ніби її символ. Одним словом, маємо шукати мотиву, щоб створити картину.

Для людини, яка вміє дивитися, мотиви є всюди. Як їх шукати і що ними є? Ними може бути характеристична голова якогось дідуся, дівоче личко, самітне дерево в полі дитина при забаві, кусник плота, гуски на потоці, придорожна скеля, вікно, залляте сонцем, кущ, вкритий інеєм, і так без кінця. Невичерпна тема, якої межею є тільки спромога світливця-аматора ... уміти дивитися ...

Д-р Ст. Дмоховський

ТРУДНОЩІ ФОТОАМАТОРА

Фотографія в Америці займає поважне місце. Продаються тут камери не тільки американської продукції, але й европейські і навіть японські.

Є добра фотолітература. Майже всі поважніші закордонні видання перекладені на англійську мову. Є також добрий і відносно дешевий фотоматеріял. (Зокрема для тих, що знають, як і де його дешево купити). Кожна фотокрамниця й малощо не кожний „драґстор" приймають для викінчення аматорську роботу. Багато з них віддають фотоаматорові готові знимки з фільму вже за 24 години.

Здавалося б, що все це незвичайно сприяє розвиткові аматорської фотографії. Але так не є. Чому?

Вся література призначена передусім для тих фотоаматорів, які викінчують свої фільми самі. А таких в умовах американського життя не багато. Щоб улаштувати власну темничку й забезпечити її відповідним устаткуванням, треба мати не тільки гроші, але й час та приміщення. Тому фотоаматори віддають викінчувати свої фільми переважно до найближчого „драґстору", а одержавши знимки часто розчаровуються і знеохочуються з фотографії. Це в більшості ті, що фотографують дрібнообразковими камерами (ляйка, контакс, ретіна і т. п.) і не можуть бачити докладно крізь невеличкий шкач фотографованого образу.

Зрізані голови, завеликий передній плян, похилені дерева й будинки, зайві предмети на краю образа, що псують композицію, часто так опоганюють знимку, що не можна її зклеїти в альбом. Нерідко знимки бувають затемні або ясні, а іноді мають сліди з подряпаного або забрудненого фільму. Трапляється й так, що фільм загубиться, а фотоаматор в рекомпенсату за свій цінний фільм з неповторними образками одержує тільки новий фільм.

Так буває тому, що фотокрамниці й „драґстори" — це переважно посередники між фотоаматорами й фоторобітнями, що викінчують всю фотографічну роботу.

Праця цих підприємств наставлена в першу чергу на кількість і стандарт, що в ніякому разі не може задовольнити індивідуальних бажань фотоаматора.

Знимки — це не консерви. Вони часто показують не тільки фотографоване, але й самого фотографа, його власний смак і підхід до фотографованих предметів.

Фільми, які маємо в продажу і які часто фотоаматор купує без розбору, мають різну світлочулість і вимагають не тільки різного часу насвітлення (експозиції), але й різного часу проявлення. Фільм, проявлений закоротко, не передає всіх деталів, задовго — дає засильні контрасти й побільшує зерно емульсії, що унеможливлює одержати з нього добрі побільшення більшого розміру.

Очевидно, що в більшості цих фоторобітень всі фільми проявляється одночасно.

Ще гірше виконується побільшення на папір, зокрема на стандартну величину т. зв. "jumbo size". Для цього вживають машин, які працюють дуже швидко і на яких неможливо зробити будь-яку коректу образка, як, наприклад: напростувати будинок, відтяти завеликий передній плян або зайві предмети. Навпаки, часто буває так, що машина відтинає верхи голів, що внаслідок невирівняної паралякси є за близько горішнього берега кадра.

Образки фотоаматора, роблені в різних часах і при різній силі світла, виходять густіші й рідші. Щоб їх передати добре на папір, треба уживати різних ґрадацій паперу, що є водночас різночулі. У великих фоторобітнях часто вживається спеціяльного паперу, на якому густоту неґативу вирівнюється світлофільтрами. Якість образка залежить виключно від уміння й сумлінности ляборанта, який щодня виконує тисячі образків, деколи зовсім безконтрольно.

Щоправда, в більших містах є фірми, які стараються задовольнити індивідуальні вимоги фотоаматорів, але це коштує значно дорожче.

Найкраща розв'язка цих труднощів для тих, що до своєї фотографії ставлять більші вимоги, — вписатися в члени товариства чи клюбу, що має власну фоторобітню.

Тому нам, українцям, треба подбати про організацію фотографічного товариства на зразок бувшого УФОТО в Галичині. Тоді напевно наші фотоаматори матимуть більше вдоволення зі своєї праці, а їхні фотографії принесуть чимало користи українській громаді.

В. Грицин

Початкуючим кіно-аматорам під увагу

Одною з найосновніших недостач аматорського кінофільму є постійний рух на екрані самого образу. Це походить із того, що аматор, тримаючи в руках легку і звинну камеру, слідить нею за рухом кожної особи чи групи осіб. Внаслідок цього ми маємо на екрані образ, який майже ніколи не стоїть, але рухається зліва направо, вгору і долину, а дуже часто і по скісній лінії. Із-за малої скорости фільму (16 образочків на секунду) це спричинює ще й мерехтіння самого образу. Воно мучить глядачів, і не дає їм можливости сконцентруватися при огляданні фільму. Напр., при фільмуванні групи осіб, що сидять гуртом і забавляються на пікніку, ми дуже часто починаємо фільмувати в той спосіб, що починаємо від якої-будь особи близьким пляном і відтак водимо камерою по цілій групі, зліва направо. Глядач, що оглядає фільм, не має змоги уявити собі, де відбувалася акція, що вона собою являє, а через постійне вживання близького пляну та й ще з рухом камери і типічним при цьому мерехтінню поодиноких лиць, мучиться і не має вдоволення при постійному напруженні очей і уваги. Психологічно — глядач є наставлений на рух в образі, так як це діється у природі, коли він оглядає якунебудь акцію. Тут цілий образ, що складається з дерев, будинків і людей, стоїть постійно на місці і в тих постійно нерухомих рамах відбувається якась акція. Рух на екрані цілого образу і красвиду є неприродний і його, як технічного засобу при фільмуванні, треба уникати й уживати лише тоді, коли це необхідне. А потрібно цього одиноко тоді, коли маємо за ціль показати абсолютну органічну сполученість двох сцен. Руху камери при фільмуванні вживаємо теж у випадку, коли хочемо показати тяглість красвиду, що його цілого не можемо помістити у раму образу, або показати, напр., більшу кількість осіб, що сидять як слухачі і прислухуються чи придивляються чому-небудь. У цих випадках всі ці об'єкти є без руху і тоді можна повести камерою, дуже обережно і поволі зліва направо, або справа наліво, починаючи. у ніякому випадку не вертаючи камерою назад ще раз по тих самих об'єктах. Постійним рухом камери ми не досягаємо різнородности акції, а навпаки, монотонности, що викликає у глядача непотрібне напруження і умучення.

Різнородности акції і зацікавлення нею глядача досягається при допомозі розложення поодиноких сцен на відповідні кадри, уживаючи при тому різні наставлення камери: середнього, близького і далекого пляну як теж і зміненого кута становища камери. Далеким пляном впроваджуємо глядача у найзагальніші рами нашого образу, звужуємо цей образ середнім пляном і остаточно концентруємо увагу глядача на якійсь акції близьким пляном. Особливих ефектів досягаємо кутом становища камери, але не треба цього засобу надуживати, бо напр., при постійному уживанню низького положення камери примушуємо глядача оглядати акцію з т. зв. „жаб'ячої перспективи", що є для людини неприродною. Те саме відноситься і до високого положення камери, бо це створює образи з т. зв. „лету птаха" і вони теж є неприродні, якщо надуживані.

Очевидно, що тут не можна установити докладних норм і це залишається до оцінки самому аматорові. У загальному треба тямити, що більшість образів повинна бути фільмована з висоти ока і що не образ на екрані має рухатися разом з домами, деревами, горами і людьми, але доми, дерева і гори повинні бути на образі непорушними, бо такими вони є в природі, а рухатися і творити акцію можуть одиноко люди і звірята та машини, що порушаються на тлі нерухомого оточення природи.

Ляйка 5М

Знана в цілому світі німецька фабрика Е. Ляйца у Вецлярі випустила цього року нову, удосконалену модель камери, що має назву "LeicaM5". Появу цієї моделі, певно, спричинили наслідування іншими фірмами дотеперішніх моделів, конкуренція дрібнообразкових камер із кращими шукачами образа, а одночасно — бажання фірми показати свій ріст в удосконаленні камери. Хоч поява цієї моделі не є такою революцією в фотографічному світі, якою була поява першої 35-міліметрової камери Ляйка, все таки є це камера дуже добра й під цю пору технічно найдосконаліша 35-міліметрова камера.

Від останньої моделі ляйки Г 3 вона різниться передусім шукачем образа. Образ фотографованого предмету бачимо майже в природній величині через одне віконце в обведенні білої рамки, яка змінюється залежно від віддалення об'єктиву від фотографованого предмету так, що паралякса зовсім виключена. Білі рамочки в шукачі образу є для всіх об'єктивів Ляйца, починаючи від 5 cm до 13.5 cm. Тільки для довших і ширококутних об'єктивів треба вживати окремих шукачів образа.

В середині віконця є дуже виразна рухома рамочка для наведення на фокус, тобто міряння віддалі.

Дальше вдосконалення — це те, що наставлення всіх часів приміщене разом вгорі камери, а не як було досі, — на передній і горішній стінці.

Крім звичайного у попередніх моделях рухомого дна для вложення касети, відкривається в камері задня стінка. Таким чином можемо, приложивши на місце фільму матівку, побачити на ній образ безпосередньо крізь об'єктив.

Перетягнення на один кадр фільму з одночасним натягненням пружини замка виконується легко двома рухами пальця. Це дає можливість працювати швидше, не відриваючи камери від ока.

Виміна об'єктивів у Ляйці М5 відбувається теж швидше, бо вони мають баґнетову оправу, так, як контакс. Для тепер уживаних об'єктивів фірма обіцяє спеціяльні перстені, щоб їх можна було вживати до моделів М5.

Коли додати до того досконалу синхронізацію камери для всіх родів блискових жарівок, можливість спряження з камерою насадженого світломіра Ляйца, означення на камері фільму, що є всередині камери і самоспуст — маємо повний образ знаменитої 35-міліметрової камери.

Треба додати, що розмір і вага цієї нової Ляйки дещо більші, а ціна дуже висока.

Гр.

Технічні норми для фільму

Кожний продукт, витвір людської руки, що дається зміряти, зважити, хемічно проаналізувати й піддати пробам витривалости на гаряч, холод, пробам відпорности на вогонь і т. д., — підлягає технічним нормам, т. зв. стандартам. Такі норми потрібні на те, щоб уможливити одностайність продукції, з одного боку, і дати можливість споживачам з довір'ям уживати такий чи інший продукт, з другого. Такі норми не допускають також у великій мірі лихої продукції на ринок. Цієї справи в Америці пильнує т. зв. Бюро Стандартів.

Фільм, як продукт, підлягає теж прийнятим технічним нормам у двох випадках: 1) Як технічний продукт, сирівець для фільмування. Тут установлені норми визначають з найбільшою точністю ширину, грубість, гнучкість і витривалість фільму, що дозволяє пробігати фільмові в різних камерах або різнородної продукції фільму в тій самій камері без затримок, бо навіть перфораційні дірочки точно визначені щодо їх величини та положення докладними нормами. Ці норми потрібні як продуцентам сирого фільму, так і продуцентам камер чи прожекторів. Нас, фото- й кіноаматорів інтересуватиме другий випадок: 2) Фільм, як готовий образ на екрані.

У випадку готового образу фільм підлягає теж технічним нормам, які мають за ціль устійнити різнородні дані для максимально доброго опрацювання його під чисто технічним оглядом. Ці норми інтересують і мусять бути відомими для всіх тих, що займаються продукцією фільмів, як „рухомих образів". Ці норми устійнюють такі важливі чинники як контраст у чорно-білому фільмі, бо від нього залежить якість образу при проєкції Контраст визначається чинником „ґама", що залежить від ґрадації самого фільму, часу насвітлення і часу виявлювання фільму. Нас тут інтересуватиме в першу чергу час насвітлення фільму, бо це одиноко від нас залежить. У другу чергу нас інтересуватиме т. зв. ґрадація фільму, яку можемо довільно вибрати. Виявлювання завжди є „стандартне", бо його виконують для нас відповідно урядженi лябораторії. Виходить з того, що при фільмуванні треба звертати увагу головно на правильне насвітлення фільму, бо від цього чинника, що цілком залежить від нас, будемо мати або нормальний, або недосвітлений чи пересвітлений фільм. До проєкції надається тільки нормально насвітлений фільм. Тому ми мусимо недосвітлені, чи пересвітлені кадри викинути при монтуванні фільму. Залишення цих „злих" кадрів у фільмі закваліфікує такий фільм, як недосконалий під технічним оглядом, незалежно від того, що під мистецьким оглядом кадри можуть бути вартісні. Час насвітлення можемо устійнити із вказівок, що супроводять кожну рольку фільму, або з помічю електричного світломіра. Чорно-білий фільм має досить велику толеранцію щодо часу насвітлення, одначе на це не можна покладатися, але треба точно виміряти час насвітлення. У випадку кольорового фільму, ця толеранція дуже мала, і тут треба звертати увагу на абсолютно точне визначення часу насвітлення. Неточне означення часу насвітлення в кольоровому фільмі потягає за собою, як у чорно-білому, недосвітлення чи пересвітлення фільму. Недосвітлення чи пересвітлення порушує балянс кольорів, що робить такий фільм нездатним для проєкції і неприємним для ока.

З цього бачимо, що при великому числі норм, які технічно визначають дуже докладно фільм як напівпродукт, для фільмового образу, залишається важливою і залежною від аматора лише норма правильного насвітлення фільму, коли йде про технічний бік справи. До цього належать норми як до денного, так і до штучного освітлення. Цю норму треба виповнити з повною свідомістю, окресливши докладний час насвітлення. Це є передумовою одержання доброго фільмового образу для висвітлювання і зрештою — закваліфікування нашого фільму як досконалого під технічним оглядом, при технічній оцінці. Аж тоді, коли одержимо технічно досконалий образ, зможемо говорити про норми, що визначають фільмовий образ, як добрий і під мистецьким оглядом. Мистецтво у фільмі починається аж по цілковитому опануванні техніки самого фільмування.

Ф.

Ширококутний об'єктив

Багато наших фотоаматорів мають дійсно гарні й дорогі камери з виміною оптикою. Але не багато з них повністю використовують спроможність своїх камер, не вживаючи різнофокусних об'єктивів. Вони справді зайво витратили гроші на таку камеру, бо значно дешевше можна було купити камеру, може й світлосильнішу, з невиміною оптикою, і користь з неї була б щонайменше однакова.

Якщо вже хтось має камеру більше універсальну, що дає йому можливість уживати різних об'єктивів, повинен використати її.

Передусім для практичної фотографії придатний ширококутний об'єктив. Він дає направду широкі можливості фотографування в тісному приміщенні, де не можна віддалитися від фотографованого предмету. Наприклад, особи довкруги стола. Знімки, де зблизька треба охопити більшу кількість осіб як, напр., вінчанці в церкві, знімки будинків зблизька й т. п.

Ширококутний об'єктив знаходить щораз більше застосовання для рекляміної фотографії. Наприклад, знімка зсередини автомашини на реклямну вивіску, зроблена так, що на передньому пляні видно перед цієї автомашини разом із шофером, можлива виключно ширококутним об'єктивом у дрібнообразковій камері.

Прикметою ширококутного об'єктива є не тільки його широкий кут схоплення образу, але багато більша глибина різкости, порівнюючи до нормального 5-центиметрового об'єктиву, який переважно мають 35-міліметрові камери.

Наприклад, 3,5 цм. ширококутний об'єктив, прислонений на f/11, наведений на предмет і віддалений на 12 стіп, має різкість від 5½ стопи до безконечности.

Його хибою є менша плястичність образа, окреслення пропорцій, тобто ближчі предмети виходять непропорційно більші. Тому його не рекомендується вживати до портрета, гористого красвиду і т. п.

При зніманні архітектури треба бути дуже обережним, тримати камеру дуже рівно, бо навіть незначне її перехилення дає скривлений образ.

В наступному числі скажемо дещо про довгокутні об'єктиви, так звані телеоб'єктиви.

Гр.

CINEMASCOPE ДЛЯ 16 м.м. ФІЛЬМУ

Фірма Белл і Говелл випустила на ринок анаморфічну сочку, яка накладається, як додаткова сочка, на об'єктив кожної 16 мм камери і в той спосіб дозволяє знімати образи, що їх можна висвітлювати на широкім екрані. Ця система базована на відомому принципі „Сінемаскопи", якого уживається в професійній кінематографії, і полягає на здавлюванні образу у формат нормального фільмового кадру в камері, з помічю анаморфічної сочки, і відтак на проєктуванні того кадру, з помічю тієї ж самої анаморфічної сочки на широкий екран. Випрацьована фірмою Белл і Говелл, нова система широкоекранної кінематографії для 16 мм фільму є стандартною і носить назву Фільмо-Рама. Тієї самої анаморфічної додаткової сочки уживається і при зніманні та проєкції, у обох випадках накладаючи її на існуючі сочки і в камері і в проєкторі. Система Фільмо-Рама дозволяє проєктувати образи у відношенні висоти екрану до ширини як 1:2.68. Фільмо-Рама дає дуже великі можливості для кіноаматорів, головно у випадках, де нормальною сочкою не можливо покрити цілої сцени. Це відчувається головно при фільмуванні всередину, індустріяльних об'єктів і красвидів. Теж спортові зняття і фільми з парад, процесій і т. п. набирають у Фільмо-Рамі особливого чару. Рівночасно з появою анаморфічної сочки для 16 мм фільму появилися на ринку теж і переносні екрани для Фільмо-Рамної проєкції у величинах 3×8, 4×11, 6×16 і 8×22 стіп. З появою анаморфічної сочки, як теж і можливостями дати своїм фільмам колір і звук, кіноаматор, що працює на 16 мм фільмі, має до свого розпорядження всі ті наймодерніші засоби техніки, якими розпоряджає професіональна кінематографія.

Ф.

РОЛЛЯЙФЛЕКС ПІДВОДНОЮ КАМЕРОЮ

Фірма Franke & Heidecke, продуцент відомої й широко уживаної двоокої дзеркальної камери „Rolleiflex" випустила на ринок обслону з легкого металю, в яку щільно замикається камеру і з нею можна ввійти під воду для фотографування підводного життя. Обслона є побудована так, що дозволяє оперувати камерою ззовні обслони, як теж дає можливість уживати під водою блискової лямпи.

НОВА ЕМУЛЬСІЯ

Для поважнішого фотоаматора, мабуть, важливішою справою є дрібнозерниста емульсія фільму, як його світлочулість. Це тим більше, що проблему світлочулости часто в практиці розв'язують через досвітлення блисковим світлом.

Дрібнозерниста емульсія потрібна тоді, коли побільшуємо кадр або вирізок із кадра до більших розмірів.

Недавно на американському ринку появився німецької продукції фільм Адокс (Adox) д-ра Ц. Шльойснера. Його рекомендують як фільм, щоправда, досить низької світлочулости, але за те практично без зерна. Його спроможність чіткого передання рисунку неґатива: 140 міліметр-ліній, тобто на міліметровому відтинку 140 рисок.

Варто нашим фотоаматорам, зокрема тим, що самі побільшують знімки, познайомитися з цим фільмом.

Очевидно, що вартість фільму можна буде пізнати під умовою зроблення непорушеної знімки добрим об'єктивом, що має високу спроможність чіткого окреслювання.

Гр.

Для початківця

ГЛИБИНА ГОСТРОТИ

Перед зніманням образу ми мусимо його наставити на гостроту. Інакше образ не буде мати різкого рисунку, буде розмазаний. З того виходить, що сочка фото- чи кіноапарату не може нарисувати гострого образу рівночасно найближчого до себе і найдальше віддаленого предмету. Таку гостроту відображує сочка певними зонами і це й є те, що називаємо глибиною гостроти сочки. Напр. при наставленні сочки на 3 стопи — гострість образу буде в границях 2.7 стіп до 3.5 стопи, при прислоні f:4. Коли, одначе, ми прислонимо сочку до f:8, то тим ми збільшимо глибину гостроти, і у нашому попередньому випадку вона буде сягати від 2 до 4 стіп. З цього правило: Глибину гостроти збільшуємо через зменшування прислони сочки. Зона глибини гостроти є більша при наставленні об'єкту на „безконечність", ніж на близький плян. З того правило, що чим далі предмети фотографуємо, тим менше клопоту маємо з наставлюванням на гостроту. Тоді наставляємо на „безконечність" і будемо мати все гостро, від безконечности до, напр., 5 стіп. — Дальше: чим меншу огнищеву має сочка тим має більшу глибину гостроти. При дуже коротко-огнищевих сочках 8мм. кіноапаратів, що виносить ½ цаля, будемо мати гострий образ від 2 стіп до безконечности. Повторюємо: глибина гостроти збільшується:

1. через зменшення прислони сочки;

2. через уживання коротко-огнищевої сочки;

3. через знімання якнайдальше положених предметів від камери.

Магнетичне озвучування фільмів

Тематичної синхронности пробігання образу і звуку на фільмі з магнетичною звуковою доріжкою досягаємо з помічю т. зв. методи післясинхронізації в той спосіб, що поодинокі частини коментаря чи супровідної музики докладно розмірюємо і погоджуємо щодо довготи тривання, і вже на готовому фільмі наговорюємо чи награваємо на магнетичнім прожекторі, рівночасно оглядаючи фільм на екрані. Відповідно зредаґований коментар і супровідну музику можемо вмістити дуже докладно в тих місцях на фільмі, де нам цього потрібно. Можливість змазати з фільму невдалий запис і повторити його ще раз, таки зразу, і повторювати цю операцію стільки разів, скільки нам подобається, аж до успішного і задовольняючого нас запису голосу чи музики, — становить одну з найбільших прикмет магнетичного записування звуку. Коли до цього додамо, що це все діється без ніякої ляборatорійної обробки, і що можемо негайно репродукувати наш запис на цьому ж самому місці і з помічю цього самого апарата, побачимо, що перед кіноаматором стоять необмежені можливості в ділянці озвучування фільмів, якщо йде про т. зв. тематичну синхронізацію звуку і образу.

Проблема озвучування фільмів з метою одержання т. зв. губної синхронности, великою мірою обмежує ці можливості для кіноаматора. Як відомо, губної синхронности, тобто точного й одночасного перебігання говореного слова і рухів губ на екрані, досягається цілковито з помічю спеціяльного записувального апарату, на якому фільм переходить по зубчастих бубнах, так, як і в нашому знімальному апараті. Якщо ми наш знімальний апарат і записувач звуку забезпечимо синхронними електричними моторами, то одержимо синхронний запис звуку і образу. Наш прожектор також мусить мати синхронний мотор, і ми тоді без труду зможемо переписати звук з записувального апарату на наш фільм, що пробігає вже із звуковою доріжкою в нашому прожекторі. Одначе кошт такого записувального апарату та синхронних моторів такий високий, що це можливе лише у професійній, а не в аматорській практиці. Тому аматорові приходиться шукати інших доріг.

Одною з найменше коштовних метод є знову ж таки метода післясинхронізації. Особу чи групу осіб знімається без записування звуку. При зніманні ця особа чи група говорять так, як у випадку, коли б ми записували рівночасно звук. По виявленні фільму і наложенні на нього звукової магнетичної доріжки, ми висвітлюємо фільм на екран і рівночасно просимо, щоб ті самі особи обсервували фільм і у відповідних моментах подавали свої репліки до мікрофону профектора і рівночасно говорили їх з такими самими рухами губ, як це вони роблять на екрані. Очевидно, що всі актори мусять і при зніманні і при наговорюванні уживати того самого тексту своїх слів, які мусять бути раз записані і напам'ять вивчені. Ця метода вимагає при озвучуванні багатьох проб і поправок, на що цілковито дозволяє можливість постійного змазування і поновного награвання з помічю магнетичного прожектора. Коли б навіть ми й не мали під час награвання котроїсь із осіб, що бере участь у фільмі, то можемо її заступити іншою, уживаючи в тому випадку тільки голосу підставленої особи.

Друга метода вимагає т. зв тасьмового записувача звуку (тейп рекордера). При зніманні сцени записуємо рівночасно звук на такому тейп рекордері. З тейп рекордера переписуємо звук з помічю прожектора, у якому пробігає наш фільм. Швидкість пробігання фільму у камері має бути така сама, як у прожекторі. Це є абсолютна вимога, і поки приступимо до фільмування мусимо спробувати, чи швидкість нашої камери така сама, як нашого прожектора. Для цього залишаємо прожектор бігти 5-10 хвилин без фільму, щоб він розігрівся. Потім закладаємо на апарат щонайменше 100 фітів фільму, але на великі, напр., 400-фітові рольки, якщо працюємо при озвучуванні такими рольками. Тут іде про те, щоб мати при собі таке саме обтяження апарату. Робимо на фільмі знак, найкраще вишкрябуючи на одному образочку емульсію. Цей образочок наставляємо на означене місце в рямці прожектора. Так наставлений прожектор змушуємо бігти 15 секунд, рівночасно обсервуючи час на годиннику, або ще краще, уживаючи для цього стопера. По 15 сек. задержуємо прожектор і значимо знову образочок фільму в тому місці рямки прожектора, де наставили попередній, вишкрябаний образочок фільму. В той спосіб маємо на фільмі зазначені два образочки, між якими час пробігання фільму в прожекторі становить 15 сек. Щоб бути цілковито впевненим, що ми точно відміряли час, повторюємо ще раз або два цю саму операцію і робимо поправки. Навиваємо тепер наш фільм з прожекторних рольок на рольки, що біжать у знімальному апараті, і закладаємо камеру. У камері наставляємо знову перший надшкрябаний образочок на якийнебудь знак всередині камери, і наставивши камеру на відповідну швидкість (наприклад, 16 образочків, якщо на прожекторі робили пробу швидкості 16 образочків на секунду), змушуємо камеру бігти точно 15 сек. По 15 сек. задержуємо камеру і шукаємо другого надшкрябаного образочка. Якщо він по задержанні камери стане на тім самім позем' того самого знаку, на який ми наставили початковий образочок, то це буде знак, що наш прожектор і камера мають ті самі швидкості. Якщо побачимо, що є різниця, то мусимо ґудзик камери, який вказує швидкість, відповідно пересунути, роблячи це в одну або в другу сторону доти, аж поки не осягнемо точного пробігання нашого відтинку фільму в 15 сек. Осягнувши точного пробігання, зазначуємо це на скалі швидкостей камери і в цій позиції тієї скалі будемо тепер робити всі наші знимання. Щойно, при такому [illegible] швидкостей наш[illegible] [illegible] прожектора зможемо синхронно переписати запис і[illegible] тасьмового записувача на ма[illegible]нетному доріжку нашого фільму, що пробігає у прожекторі. Одначе й тут зможемо досягнути синхронности лише у відтинках 10-20 секунд, — якраз у таких самих відтинках, які дозволяє пружина, що порушує камеру. Одинокою трудністю цієї методи є конечність змусити почати бігти прожектор і рекордер у той самий момент, наставивши заздалегідь початок сцени на фільмі і початок відповідного голосу на тасьмі. Самого перепису доконуємо акустичним способом, тобто так, що мікрофон прожектора ставимо біля голосника рекордера, відповідно накручуючи об'єм сили звуку і прожектора і рекордера. На безпосередній перепис звуку, т. зв. електронним способом, не кожний тейп рекордер дозволяє, і про це покищо не будемо говорити.

Ф.

РІК І. „ФОТО-КІНО АМАТОР" Ч. 3.
Сторінка для аматорів фотографії і кінематографії
Редагує: Софрон Федів, ACL

Photography & Cinematography Page
Editor: Sofron W. Fediw, ACL
Адреса: Sofron Fediw, c/o "Svoboda", P.O.Box 346, Jersey City, N. J.

„СВОБОДА" КОЖНОГО ДНЯ ПАМ'ЯТАЄ ПРО ВАС; ЗГАДАЙТЕ ХОЧ РАЗ ПРО НЕЇ І ПОШЛ. СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ ТА ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ПРЕСОВИЙ ФОНД!

ДРУГИЙ ЕМІҐРАЦІЙНИЙ СОБОР УАПЦ (СОБОРНОПРАВНОЇ)

В днях 15-17-го жовтня 1954 року при катедрі св. Покрови в м. Шікаґо, відбувався Другий Еміґраційний Собор УАПЦ (Соборноправної). Після урочистого Молебня до Президії Собору обрано — найпочеснішим Головою Собору Архиєпископа Константинопільської дієцезії в ЗДА — Богдана (Шпильку) та її членами Архиєпископа Григорія і єпископа Миколая. На діловий провід Собору обрано: протопресвітера проф. Олександра Попова, митроф. прот. Петра Маєвського, бр. полк. Юрія Івченка, бр. інж. Федора Бульбенка. До почесних членів Собору: сестру Олену Чехівську (дружину, кол. прем'єра міністрів Уряду УНР і місіонера - благовісника УАПЦ — Володимира Чехівського), сестру — Ол. Плахітну, пані-матку Катерину Гаращенко, бр. М. Сущенка, бр. З. Макогона. До Секретаріяту Собору обрано: прот. Константина Даниленка-Данилевського, проф. Павла Чухрія, студ. університету Петра Гурського.

Порядок денний, що складався з 22-х окремих питгчь, без змін і додатків Собором одноголосно затверджено.

Заслухано численні привітання Соборові УАПЦ, які відчитав прот. К. Даниленко-Д., а саме: від Консисторії УАПЦ (Синодальної) — митрополита Никанора — з Мюнхену; від Консисторії Константинопільської Юрисдикції УАПЦ в ЗДА — Архиєпископа Богдана, що надіслав Канцлер прот. д-р Володимир Лівицький; Крайової Ради УАПЦ в Німеччині — протоєрея Митрополита Явдася з Нюрнберґу; Крайової Ради УАПЦ в Сіднею з Австралії — митроф. прот. Дмитра Буртана, митроф. прот. А. Стришинського, за голову Ради проф. Ів. Дубровського, секретаря О. Лисенка та ще групи священиків і церк. діячів; від Благовісника УАПЦ в Австралії протопресвітера Вас. Коломийця - Майданського з Сіднею, та ін.

На протязі праці Собору й комісії вислухано і обговорено в живому дискусійному порядку 14-ть актуальних питань, із них основні: Про діяльність Малої Ради УАПЦ та її перспективи в світі — доп. Архиєпископа Григорія. В організаційній ділянці — до Юрисдикції УАПЦ Архиєпископа Пригорія належить два єпископи, 18 священослужителів та на 15-те жовтня Церква мала парафій: в Америці 6, Німеччині 8, Австралії 5, Бразилії 1, та ще Православних Громад у цих країнах 10, а разом 30, православних осередків. В частині канонічній: непохитно тримати православну християнську віру, стверджену на 7-ми Вселенських Соборах. Українська Церква, як автокефальна є вільним членом Вселенської Соборної Апостольської, Православної Християнської Церкви і лишається в непорушному братерському єднанні з усіма Православними Церквами. Священний чин хіротонії Єпископів виконується згідно з основами чину прийнятого у Вселенській Церкві з участю двох і більше Єпископів. Свідками ствердження канонічности нашої УАПЦ є два приявних на Соборі Єрархи, а саме Архиєпископ Богдан та Єпископ Миколай. Наша дальша мета: зміцнення ідеології УАПЦ, висвята Єпископів для Европи, Німеччини, Австралії, Бразилії; підготова кадрів священичих, диияконських, як також диригентів. Поширити видавничу діяльність та закладати Парафіяльні Українські Школи. Посилити рух за нашу УАПЦ в Канаді. Про ідеологію УАПЦ виголосив доповідь протопресвітор проф. Ол. Попів. Звіт про видавничу діяльність виголосив Редактор „Православного Українця" — прот. Ол. Биковець.

На підставі основних доповідей та звітів Резолюційною Комісією були вироблені відповідні ухвали, які відчитав голова Комісії о. проф. Кость Туркало-Фуркаловський та які після незначних змін і додатків були затверджені Собором. Звіт Мандатної Комісії відчитав голова п. полк. Юрій Івченко. Від 12-ти православних осередків: парафій і Православних громад УАПЦ в ЗДА на Собор прибуло 78 умандатованих делеґатів; із них Єпископів 3, священослужителів 8 та ще 11 церковно-громадських діячів, як запрошених гостей, а разом 89 осіб. Делеґати з Німеччини, Англії, Канади, Австралії, Бразилії не прибули за віддаленістю.

До складу Керівних органів Великої Церковної Ради УАПЦ обрано 21 особу, як дійсних членів і 4 кандидати до них. Малу Раду обрано із 7-ми членів та 3-х кандидатів. Головою Великої і Малої Ради УАПЦ є Архиєпископ Грогорій та його Заступником Єпископ Миколай.

У суботу 16-го жовтня та в неділю 17-го жовтня відбулися Архиєрейські Богослуження Всенічна та Божественна Літурґія.

Прот. К. Д.-Даниленський

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Рачестер, Н. Й.

Культ. освітня праця Відділу СУА.

„Непосидющий" 47-й Відділ СУА в Рачестері дав знов про себе знати ширшому загалові. Цим разом сценічною виставою „В чужім пір'ї", Марійки Підгірянки.

Про цю п'єсу можна б сказати словами Гайного: „Давна це байка — здасться — все ж вона вічно нова!"

І справді: штука написана ще в Галичині, надовго перед ІІ-ю світовою війною, одначе своїх педагогічно - виховних вальорів до нині не втратила. Написана живо, переплітана співами і танками (навіть балетом!) робить дуже гарне враження.

У Рачестері ця п'єса була виведена 17-го жовтня ц. р. дуже дбайливо — а заслуга в цьому культ. освітної референтки пані А. Смеречинської. Не один вечір провела вона в домівці „Самопомочі", підучуючи молоденьких артисток та артистів до вистави.

Що танки випали бездоганно, в цім заслуга пані Ірини Юрків, яка підготовляла балет.

Гра усіх артистів була без закиду. За багато місця заняло б вичисляти всіх; вистачить згадати, що від „найстаршого" 12-літнього Богдана Крамарчука до наймолодшої 5-ти літньої Ірки Тицької всі аматори заслужили на повне признання.

Окремо треба відмітити 9-літньогоБогдана Приймака, який з повною бравурою відіграв ролю сверщика, а співаючи свої партії виявив добрий слух і такий сам голос. Спеціяльно подобався т. зв. „балет метеликів", у виконанні дівчаток від 3—5 літ.

Строї усіх артистів теж стояли на високому поземі, про що подбали мами малих артистів.

До таких танків приґравав зовсім безкорисно п. Мих. Юрків, то на скрипці, то на трубці — а при фортепіяні сиділа (як і на попередній виставі) панна Марта Крамарчук.

Як бачимо, 47-й Відділ СУА в Рачестері сповняє свою роботу, а невсипущою працею дає ґарантію, що піде раз обраною правильною дорогою до завітної, усім спільної мети.

П. Зубрицький.

Клівленд, Огайо

Свято Козаків - Українців.

Козаки - Українці, які перебувають в м. Клівленді й в околиці відсвяткували 17-го жовтня своє свято Покрови.

Після Служби Божої, на якій Козаки-Українці були в своїх чудових одностроях (в черкесках), був відправлений парохом о. Коваленком молебень до Пречистої Богородиці. Після молебня Козаки-Українці манифестаційно вийшли з церкви, прямуючи на площу. Спереду несли американський прапор і свій з українських кольорів — жовтий, блакитний і малиновий — стародавній запорозький кольор. Репортери місцевих газет фотографували цю манифестацію.

Потім відбувся спільний обід, який розпочався молитвою. Під час обіду були відповідні промови, що їх виголосили генерал Нікішин, полковник Кошкодаїв, полк. Шпак, отаман Пашенко й інші. Промови були патріотичного змісту й дихали палкою любов'ю до поневоленої батьківщини. Промовляли й гості — представники других поневолених народів.

Потім лунала наша чудова пісня... грала оркестра. Коломийку змінила метелиця, метелицю гопак та полька. На тім святі були особи з усієї Соборної України: Кубанщини, Терщини, Наддніпрянщини, Донщини, Закарпаття, Галичини...

Давно не доводилось бачити такого свята, яке улаштували Козаки-Українці, святкуючи св. Покрову.

І. С.

● 20-літня княжна Марія Пія Італійська виходить заміж за 30-літнього князя Александра Югославського. Вона є донькою колишнього італійського короля Умберта й королеви Марії Жозе, а він — найстарший син колишнього реґента Югославії, князя Павла.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 17.

Н. Гурський, Дітройт	$5
М. Галушка, Полсборо	5
І. Ґрудзінський, Бріджпорт	5
Д-р М. Кузьмович, Бабилон	5
Д. Попович, Торонто	5
М. Баглай, Бруклин	5
С. Бродик, Бруклин	5
П.Садовець, Джансон Сіті	5
М. Барагура, Ню Йорк	5
А. К. Гриневич, Шікаґо	5
Л. І. Шелевичі, Шікаґо	5
Інж. Т. Семаківський, Ля, Кан.	3
В. Шуба, Честер	3
М. М. Дутчевичі, Дітройт	3
Д. Я. Кліфтон	3
І. Чолій, Вілкс Бері	3
М. Гаврилюк, Трой	3
О. Струць, Сіател	3
Б. Михайлович, Шікаґо	3
І. Дикий, Джексон Гтс.	3
Н. Захарків, Джемейка	3
О. Хархаліс, Балтімор	3
П. Сомик, Амстердам	3
Г. Мокроусов, Патерсон	2.75
В. Баранецький	2.25
В. Крушельницький, Гемтр.	2
В. Мандзюк, Ню Йорк	2
М. Ваповський, Фила.	2
К. Семчук, Амстердам	2
П. Баран, Пітсбурґ	2
І. Лисяк, Ню Гейвен	2
А. Гнатів, Міннеаполіс	2
О. Павлюк, Сундерленд	2
Д-р А. Базар, Торонто	2
В. Мельник, Шікаґо	2
М. Дутчак, Скрентон	2
Інж. Р. Ковалик, Віндс., Кан.	2
В. Мисик, Бруклин	2
Д-р І. Стадник, Клівленд	2
О. Циґанюк, Ню Йорк	2
В. Юрків, Гарфілд	2
О. Утриско, Нюарк	2
І. Дарнобід, Гаверстров	2
В. Карий, Вашінґтон	2
І. Собенко, Ню Йорк	2
П. Барнич, Асторія	2
М. Субтельний, Фила.	2
Ю. Костецька, Бронкс	2
І. Малко, Балтімор	2
Тригубенко, Балтімор	2
С. Бурбела, Ірвінґтон	2
Л. Височанський, Дорчестер	2
Ф. Пелевяк, Гавтори	2
П. Галун, Ґлестенбюрі	2
В. Білоус, Рачестер	2
С. Шуран, Ансонія	2
П. Вулгаїв, Шікаґо	2
П. Слободян, Бруклин	2
В. Дворчин, Белровс	2
Є. Ліпський, Вунсакет	2
В. Козіцький, Бронкс	2
Т. Соколовський, Ст. Ай.	2
А. Фолюсевич, Рачестер	2
О. Москалевич, Шікаґо	2
Н. Ю. Дзурин, Бруклин	2
О. Куницька, Ню Йорк	2
О. Мазур, Фила.	2
Д. Несторович, Дітройт	2
Ю. М. Савчак, Бруклин	2
А. Михайлів, Честер	2
І. Беновський, Балтімор	2
М. Лозинський, С. Бостон	2
О. Прокопів, Ню Йорк	2
І. Довгань, Вайон	2
Г. Демянчук, Бруклин	2
М. Косовський, Вілмінґтон	2
М. Білецкурський, Дітр	
П. Крук	
М. Каркоць, Міннеаполіс	
А. Триш, Гемтремк	
М. Прихітко, "	
Н. Триш, "	
Н. Годяк, "	
П. Натірняк, "	
І. Беднарський "	
Н. Крупка, "	
А. Урбан, Вотерліт	
М. Демчар, "	2
Я. Вовчко, "	2
О. Фелик, "	2
І. Карамдін, "	2
С. Демчар, "	2
С. Левіта, "	2
З. Зендран, "	2
Д-р Р. Біляк, Су Фолс	1.75
І. Зендран, Вотерліт	1
І. Рубаха, Гемтремк	1
В. Ганчар, Джерзі Сіті	1
В. Чолій, Йонкерс	1
П. Польовий, Олифант	1
І. Павлів, Бруклин	1
Т. Когут, Елизабет	1
Д-р Ю. Мачук, Фила.	1
М. Бузяк, Гартфорд	1
Є. Борейко, Гартфорд	1
Н. Цюпа, Бруклин	1
Н. Єдлінський, Трентон	1
С. Ватиляк, Шікаґо	1
А. Сенишин, Нюарк	1
Г. Ганачівський, Шікаґо	1
М. Василик, Літл Фолс	1
Д. Римарук, Амстердам	1
Л. Голинський, Літл Фолс	1
М. Заяць, Вашінґтон	1
Г. Григорів, Вестбюрі	1
Д-р В. Панчук, Ню Йорк	1
М. Заремба, Елизабет	1
Разом	$ 257.75
Раніше проголошено	4,307.15
Разом вплинуло на фонд „Веселки"	$4,564.90

Спорт

НЮ ЙОРК, Н. Й.

УСК НЮ ЙОРК — ЙОНКЕРС-АМЕРІКЕН
5:1 (2:1)

Склад УСК-у: Цьолко; Шміґель, Підгорецький; Кутний, Серант, Наливайко, Колодій; Є. Голюка, Копецький, Р. Павлюк, Арндт, Палій.

Ворота для УСК-у добули: Арндт 3, Павлюк 2.

Змагання за мистецтво Нац. Ліги УСК перерішив в свою користь. Помимо вигpаної, все ж таки команда УСК-у надто добре не написалася, а особливо лінія атаку. Надмірні „кивання", брак охоти до співпраці поміж поодинокими змагунами, і далі ціхують атак УСК-у. Така „система" гри ще може не така небезпечна супроти слабого противника, яким був Йонкерс, але проти данців минулої неділі вона була жахливо небезпечна; тим більше буде небезпечною супроти ще сильніших противників. Змаганням приглядається публіка, вкінці усі грачі репрезентують УСК, а не лише себе самих і про те треба трохи пам'ятати.

В обороні „добрий день" мав Підгорецький, хоч і Шміґель теж грав у своїй нормальній формі. В помочі вновні задовольнили усі грачі, а в атаку Павлюк та частинно Арндт. Палій дуже рухливий, але не надто щасливий при використовуванні нагод до стрілу. Може добре було б в першій команді УСК-у, в атаку випробовувати молоді сили, як Лектей та О. Олійник. Приклад з Наливайком в помочі повинен би заохотити до таких „експериментів" в лінії атаку.

УСК ІБ — Сада СК 2:4 (0:2)
Змагання товариські, з причини неприявності судді.

УСК (юньйори) — Джермен-Гунґеріси (юньйори) 5:0 (2:0)
І. Х-як

ШІКАГО, ІЛЛ.

„ЛЕВИ" — „РАНДЖЕРС"
4:0 (1:0)

Шікаґо, 24 жовтня 1954. — Коли один із кібіців запитав мене на половині змагань, при стані 1:0 для „Левів", який буде кінцевий вислід (що його я відгадав) — мені було ясно, що інакше бути не може. Серйозне трактування слабого, хоч загроженого вилетом (тому й небезпечного!) противника було засадничою запорукою успіху. Крім цього добра гра в дефензиві та багатонадійні потягнення у нападі — вирожили високу поразку бен'яминка Ліги. Серія воріт у другій півгрі зі стрілів Коханюка на 47 і 51 хвилинах та Маркевича на 75 хв. були логічним результатом безапеляційної нашої переваги (перші ворота здобув Ю. Куляс на 30 хв. гри). На підставі загальних спостережень виглядає, що „Леви" опам'яталися ще в саму пору: Куцан знаходиться в добрій формі, Андрушко й Тищенко на її вершку, Коханюк переживає свою другу футбольну весну, а Маркевич на лівому крилі (це найбільш потішаюче явище) кращає з кожними змаганнями.

Склад: Касіян; Тищенко, Мелешко; Пундок, Андрушко, Гладкий; Маркевич, Куляс, Куцан, Дахнівський І, Коханюк, Дахнівський ІІ, Лоско.

Глядачів: 500.

У передматчу Резерва „Левів" розгромила Резерву „Ранджерс" вахунком 8:0.

Роман Дублянниця

ЕЛИЗАБЕТ,—Н. ДЖ.

МАРІТІМО — „СІЧ" 2:2 (1:1)

Елизабет, 24 жовтня 1954. — Противник чи не найгрізніший з кандидатів на першуна. Дотепер „Січ" віддавала йому завжди обидві точки. Теперішній вислід вічно, на грищі противника в Нюарку, треба вважати щасливим і успішним нашої дружини.

Перша половина більш-менш вирівнена з тим, що противник твердий, кращий стартом до м'яча і швидкіший, а „Січі" грати з таким противником „високий м'яч", значить, позбавляти себе своєї найпевнішої зброї — коротких подач. „Січ" заграла тим разом слабше, як звичайно. Це відноситься передусім до лінії нападу (в якому Сохан проявляв ще найбільше ініціятиви). Та все ж вислід першої половини, в якій Голюка, в 20 хв. гри, використовуючи непорозуміння між воротарем і оборонцем, здобуває 1:0 для „Січі", а противник 10 хв. пізніше вирівнює стрілом не до оборони, можна вважати віддзеркаленням сил. Зате в 2-ій половині, перших 30 хвилин належать до Марітіма. М'яч майже не виходить поза половину грища. Що противник в часі тої переваги здобуває тільки одні ворота — це заслуга Гевка і оборони (Лютак — Панкевич — Олинець), У лінії помочі, Клоків, як звичайно працьовитий, багато прислужився для успіху. Маланчук виявився продуктивніший в нападі, ніж у 1-ій половині в помочі, де заступав його Павлюк. Він заімпонував бравурою в кінцевому зриві.

10 хвилин до кінця. Ненадійно бойовий дух окрилює нашу 11-ку. Напад переводить кілька швидких акцій (Маланчук — Вітюк); одна з них дає вирівняння: Понось переносить м'яч до Маланчука, який гарно головкує до Сохана і — 2:2.

Одна точка врятована і пех — переломаний!

На наступну неділю Січ грає з Ірі А.К. (відплатні змагання) в Елизабеті.

яз

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас на вічний спочинок наш найдорожчий Муж, Батько, Син і Брат — **Володимир Данько** — 17-го вересня 1954 в Байоні, Н. Дж. Цією дорогою складаємо о. А. Бекові, п. Ю. Реваєві — відпоручникові УКК, членам дальшої і ближчої родини, представникам Ліги Молоді Північної Америки — на руки п. Сміндака, адвокатові п. М. Пізнакові, усім присутнім на похоронах з Пенсилвенії, усім, що зложили замість цвітів на могилу — датки на Служби Божі, усім, що дали цвіти на могилу як вияв любови до Покійного, усім, що надіслали у нашому родинному горю листи і телеграми співчуття, та усім прочим, що причинились чимнебудь у часі похорону Щиросердечне-Спасибіг.

Дружина — Олена,
Син — Василь-Мирон,
Батько, Мати й Брат — Олександер Данько.

• РОЗШУКИ •

ЄЛИК ДІЛЬНИЙ пошукує свого сина **СЛАВКА ДІЛЬНОГО**, зі села Миріщів, повіт Перемишляни. Останні вісти я отримав, що він знаходився у вартівничій компанії Гамбургу. Якщо б хто що знав про нього, прошу ласкаво подати мені до відома на адресу: ELYK DILNYJ, 89 Greenville St., Winnipeg 4, Man., Canada.